ХҮМҮҮЖҮҮЛХЫ

ЕХЭ ХҮСЭН

...дөөдэ барилга хэдэг А. С. Ширшиковэй бригадада 14 хүн хү... «Бурятцелинстрой» трестын ПМК-697 гэдэг барилгын ор...ын дархашуулай эрхим бригаднуудай нэгэн юм. Брига...үүд мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тулада ходоодоо оролдохо, ...а—иимэ ёho заншалтай. Hүүлэй жэлнүүдтэ бригадын юhэн ...дэ хэдэн мэргэжэл — шулуушан, шэл отологшо, хабсаргаг...мэтын мэргэжэл шудалhан байна. Дүрбэн хүниинь гурбан ...эргэжэл шудалаа. Үнгэрhэн хоёр жэл соо зургаан хүдэлмэ...ь разрядаа дээшэлүүлээ.

...ригашадай энэ бригадада хүдэлдэг хүнүүд бэе бэедээ эрилтэ ...эр хандадаг, даалгагдаhан хэрэгэйнгээ түлөө ехэ харюусал... бригадынгаа нэрэ хүндын түлөө хүн бүхэн тэмсэдэг — иимэ ...им эндэ заншанхай. Энэньшье ойлгосотой. Юуб гэхэдэ, тус ...н хүдэлмэришэд олон жэлдэ сугтаа хүдэлжэ. «халуун шулуу ...о», коллектив болон бүрилдэhэн намтартай. Зайгуултажа яба...н эндэ байхагүй. Эбтэй эетэй энэ коллективтэ бригадир ...Ширшиков бүгэдэндэ хүндэтэй хүтэлбэрилэгшэ болонхой.

...имэ эбтэй коллективэй ажал хэрэгыньшье урагшатай, бүтээ... Эдэнэр hараhaa hарада үйлэдбэриингөө даабари дүүргэдэг ...аймадахи табан жэлэй түсэбые эдэнэр хоёр жэлээр уридша...үргээ hэн. Мүнөө эдэнэр 1973 оной түсэбөөр хүдэлжэ байна. ...алгадаhанhaa хойшо бригадын бодхооhон барилга олон. Гуси...к городто универмаг, 960 hуурита hургуулиин байшан, 420 ...уритай «Россия» гэжэ кинотеатр болон бусад олон барилга ...гдээ. 12 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай гэр байра, хо...24 типовой байра баригдаhан байна.

...алдаа, зэр зэмсэгтээ хайша хэрэгээр хандаха гээшэ энэ бри...есэшэгүй ушар гэжэ харагдадаг. Бригадада гуримшаhан ёho ...ябадалай гараа haaнь, түрүүн hануулга хэдэг байха ...аань дахин иимэ ушар үзэгдэдэггүй. Хэhэн ажал шалгадаг гу...дэ тон тодо hайнаар табигданхай. Бригадир гү, али звеное ...а үйлэдбэриин даабари, шанар үдэр бүри шалгадаг гуримтай. ...хэнэй хүдэлмэриин дүнгүүд бригадын хамтын суглаан дээрэ ...дэдэг юм.

...алис мүрысөөндэ оролсоhон энэ бригада оньhожоруулагда...онно соогоо ходоодоо түрүү hуури эзэлдэг. Үшөө 1968 ондо ...Ширшиковэй бригадада коммунис ажалай коллективэй нэрэ ...огдоо hэн. Бригадын олон гэшүүд ажалдаа амжалта туй...гаа түлөө олон шангуудтай. Наймадахи табан жэлэй ту...алтатайгаар дүүргэhэнэйнгээ түлөө А. С. Ширшиков Ажалай ...Тугай орденоор шагнагданхай. Бэе бэедээ туhалха, хүн бү...итанайнгаа түлөө, бултадаа нэгэнэйнгээ түлөө гэhэн уряа ...дэг ёho гуримай бодото бэелэл энэ бригадын жэшээ ...э харагдана.

...ал хэжэ хүн болодог юм гэhэн буряад зоной сэсэн үгэ бии. ...й солото коллективтэ имагтал хүдэлмэри хэжэ хүн ...эдэг, болбосордог, хатуужадаг, дали жэгүүр ургадаг гээшэ ... Тиимэhээ багашье, ехэшье байг—хамаагүй, ажалай коллек...шэ өөрын ёho заншалтай, гуримтай дүримтэй, ажалайнгаа...эл бодолойнгоошье — бүхы талаараа нэгэл хүсэл эрмэлзэл...зорилготой байдаг шуу. Иимэ болоhонhoo хойшо коллектив ...ичтын ехэ хүсэн мүн.

...лектив бүхэн юhэдэхи табан жэлэй түсэбтэ даабаринуудые ...онь урид дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөндэ оронхой, ...ялгануудаа бодотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ байна. ...ай, Ленинградай предприятинуудай жэшээгээр манай респуб...предприятинуудай түрүү хүдэлмэришэд тус тустаа табан жэ...б болзорhоонь урид дүүргэхэ социалис уялга абанхай, тэдэ...үүлхын тулада улам эршэмтэйгээр хүдэлжэ ороо.

...алис мүрысөөнэй гол шухала ёho гурим хадаа түрүүшүүлые ...ара, гээгдэгшэдтэ туhала гэhэн юм. Мүрысэhэн коллекти...алай дүй дүршэл дамжуулан абалсадаг, бэе бэедээ бодото ...жа үзүүлдэг, тус тус хүнүүд бэе бэедээ туhалалсадаг бай... Тиигэжэ коллективүүд, тэдэнэй гэшүүд бэе бэеэ баяжуул... бүхэниие юумэндээ эзэн байхаар, харюусалга ехэтэйгээр хан...хүмүүжүүлдэг байна.

...эhээ социалис мүрысөөн хүмүүжүүлхы тон ехэ удха шанар...оральна, материальна урмашуулгын хэмжээнүүдтэй мүрысөөн ...коллектив бүхэнэй хүмүүжүүлгын хурса зэбсэг мүн. Олонии...ададаг социалис мүрысөөе улам дэлисэтэй, үрэ нүлөө ехэ...хын тулада партийна организацинууд олон янзын онол арга ...дэг байна. Ажал, үйлэдбэри hайнаар эмхидхэхэ талаар ...үүлхы ехэ үүргэтэй хүнүүд гэхэдэ, отделени, фермэнүүдые ...шэд, цех, участогуудые даагшад болоно. Эдэнэрэй шадабари...н түрүүн хүн зонтой үгээ ойлголсожо шадаха шадабариhаань ...риин амжалта дулдыдадаг гээшэ ааб даа. Дунда зиндаанай ...эрилэгшэдэй мэргэжэл, ударидахы шадабарие дээшэлүүлхэ ...партийна комитедүүдэй ехэ hаналаа табидагынь ойлгосотой. ...ическэ, ажахын, үзэл сурталай хэмжээ ябуулгануудые зо...лан, нэгэн хамтаар ябуулаа хада коллективэй хүмүүжүүлхы ...буришье ехэ үрэ нүлөөтэй байдаг ха юм. Промышленна ...тинуудай, колхоз, совхозуудай партийна организацинуу...уулдаг хүмүүжүүлхы олон янзын хүдэлмэри эпээнэй үльгэр ...олохо байна. Жэшээнь, хүдэлмэришэнэй үндэр нэрэ соло, ...й шэн габьяа гэхэ мэтын тусхай үдэшэнүүд үнгэргэг...ложо гуримшаа. Эдээн дээрэ залуу хүбүүд, басагадые хү...шэн ангиин, таряашадай бүлэдэ баяр ёhололой оршон бай...адаг заншал бии болонхой. Иимэ үдэшэнүүд дээрэ залуу ...басагад хүдэлхээ ороhон ажалша коллективэйнгээ ёho зан...ам арьбадхаха, нэрэ түрыень хухалхагүй, эрхим hайнаар ажал...ожэ шахаа тангаригаа үгэдэг, ажалай түрүүшүүлэй үреэл ...аг байна. Мүн хоёр үетэнэй уулзалганууд hонирхолтойгоор ...гэдэг болоо. Иимэ үдэшэнүүд авиационно, прибор бүтээл...водуудта, ЛВРЗ-дэ болон городой бусад предприятинуудта ...гдэнэ.

... коллективэй хүмүүжүүлхы хүсэн ехэ. Гэшүүн бүхэнөө ...нь татаха, хүмүүжүүлхын тулада оролдохоhoo гадна, коллек...илдаа, бүхы юумэндэ хойрогоор хандадаг хүнүүдтэ шанга ...абадаг, өөрөө мүртэй юумэ хэнгүй, обществоhoo ехэ юумэ ... оролдодог хобдог хойрог хүнүүдтэй хайра гамгүй тэм...үулдаг юм.

...измын ёho гуримда харша шэнжэтэй бүхы ябадалтай ... тэмсэл ябуулха, ажалша коллективүүдэй хүмүүжүүлхы ...тушэглэн, зарим хүнүүдэй оюун бодолдо үлэhэн барга са...гдэлнүүдые бүримүhэн усадхаха шухала гэжэ КПСС-эй ...съезд дээрэ онсолон тэмдэглэгдээ hэн. Энэ заабари бэелүүл...мүүжэл-болбосоролой хүдэлмэри улам шангадхахын тулада ...на комитедүүд, үзэл сурталшад хэлбэришэгүйгөөр тэмсэхэ

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 202 (13518)
1971 оной августын 27, пятница

Сэн 2 мүнгэн

Таряа хуряалгаяа тэжээл бэлдэлгэтэй зэргэ ябуулха

«Улаан-Оронго» колхоз республика соогоо түрүүлэн таряа хуряалгада жэгдэрэн ороhон байна. Энэ жэлдэ үндэр баян ургаса абахын түлөө ажахын таряашад болон механизаторнууд эртээнhээ оролдоо hэн. Тэдэнэй оролдосо хэшээлээр ороохо таряан яhала hайнаар ургаа. Эндэ га бүриhөө 10 гаран центнер шэниисэ хуряагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүү комбайнер Цыремпил Цырендоржиевич Будаев.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

НАРhАТААРХИН ТАРЯАНДАА ОРОБО

Нарhатын совхоз аймаг соогоо эгээл түрүүлэн таряа хадалгаяа эхилбэ. Комбайнернууд И. Чай-Лин, В. Скуратов, В. Блохин гэгшэд юhэдэхи табан жэлэй таряанай ургасые түрүүлэн хуряаха золтой байба.

Мүнөө 300 гаран центнер ешмээн сохигдоо. Совхозой 1-дэхи отделени таряа хуряалгада бусадhaa hайнаар бэлдэнхэй. Гарам гэжэ газарта механизаторнууд байрлана. Тэндэнь эдеэлхэ, амарха талаар бүхы юумэн эмхидхэгдэнхэй. Халуун уhатай душ бии. Комбайнернууд М. Сандаков А. Макеев хоёр ешмээн сабшажа, баалнууд болгон унагаажа байна. Тиихэдэ шэниисэшье эдеэшэhэнэйнгээ зэргээр түүбэрилэн хадагдажа захалаа.

Ж. ЦЫДЫПОВ.

Яруна.

СТУДЕНТНЭР ТУhАЛХА

Таряа хуряаха хүдэлмэридэнь хүдөөгэй ажалшадта туhалхаяа Буряадай багшанарай институдай 600-гаад студентнэр сентябриин нэгэнhээ хүдөө гарахаяа байна. Студентнэрэй барилгашадай бригадада хабаадагшадhaa, институдай hүүлшын курсда hуража ябагшадhaa бэшэн бултадаа тэрэ хүдэлмэридэ хабаадалсахаар бэлдэнэ.

Студентнэр Хурамхаанай, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Хориин, Улаан-Үдын аймагуудай ажахынуудта туhаламжа үзүүлхэ байна.

Д. ОЧИРОВ.

АЛТАНАЙ САБШАЛАНГАЙ ЭЗЭН

Дунда-Бүхэнэй нуга сабшалангай үбhэ ногоон энэ жэлдэ яhала hайн: үндэршье, үдхэншье. Эндэхи сабшалан харууhалагшад — герасимовска хүдэлөөнэй уг залгагшад — жэлhээ жэлдэ үбhэ ногооной үндэр ургаса абадаг байhаниинь мэдээжэ болонхой юм.

Нёдондо жэлдэ тэдэнэй нэгэн, ахамад луговод Николай Денисович Буерачный 211 гектар сабшалангай га бүриhөө дунда зэргээр 14 центнер үбhэ хуряаhан, тиигэжэ түсэбhөө гадуур гектар бүриhөө 3 центнер ехэ үбhэ абаhан байгаа. Энэ жэлдэшье тэрэ нёдондонойхиhoo ехээр — 3200 центнер абаха hанаатай. Тэрэ найдабаринь ажал хэрэгээр баталагдана. Бүри намарhaa эхилээд хабарай урин дулаанай хүрэжэ ерэтэр, Николай Денисовичэй сабшалан дээрээ үдэр бүри ерээд байhыень хүнүүд обёордог hэн. Сабшалангаа хашаалха, ханааб hубагуудаа заhаха, тошон халяаха, наг шэбхэ гаргаха гэхэ мэтэ ажалынь дууhахагүй шэнгеэр тэрээндэ hанагдадаг бэлэй. Хабарай үедэ Дунда-Бүхэн тосхоноhoo 14 модоной газарта оршодог сабшалан дээрэ мянган тонно наг шэбхэ гаргаха гээшэ тиимэ амархан хэрэг бэшэ. Зүгөөр энэ ажалдань hамганиинь — Валентина Дмитриевна, хүбүүниинь — наймадахи классай hурагша Саша шадал зэргээрээ туhалдаг hэн гээд, Дунда-Бүхэнэй луговодуудай хэлэхые дуулаха байхат. Эрхим луговодой хүсэл оролдолгын ашаар энэ жэлдэшье харууhалдаг участогууд дээрэнь үбhэ ногоон hайн гаража, хүнэй нюдэ баясуулна. Хуушан үбэлжөөнэй сабшалан дээрэhээ гектарай 30—40 центнер үбhэн абтаха гэжэ Буерачный хэлээ.

Алтанай сабшалангай эзэн хэды hайн ургаса ургуулаашье hаа, hанаагаа амардаггүй хүн. Ажал хэрэг тухайгаа тэрэ иигэжэ хөөрэнэ.

— Үнгэрөөшэ хабар колхозой агрономой зүбшөөлөөр 180 центнер суперфосфат гаргабабди. Энэ минеральна үтэгжүүлгэ бобово культурада таараха, манай сабшаланда мочевинэ hураггүй ехэ ашагтай байха гэжэ хэлэhэмни, «дээрэhээ тиимэ захиралта абааб, хамаагүй...» гээ бэлэй.

— Суперфосфадтнай хэр таарабаб?..

— Минии hанаhанаар лэ, сабшалангай ургасада ямаршье нүлөө үзүүлээгүй. Хэды үнэ сэнтэй үтэгжүүлгэ миин, ашаггүйгөөр хэрэглэбэ гээшэбибди?

— Тэрээнhээ мочевинэ hураггүй дээртэбэ гү?

— Тэрэнэйл ашаар нёдондо hайн ургаса абаа hэмди. 60 гектар талмайн га бүридэ хахад центнер мочевинэ гаргаад, гектар бүриhөө 30 центнер шахуу сабшалангай ургаса хуряагаабди. Харин тиихэдэ энэ жэл тэрэл талмайhaa гектарай 15—20 центнер үбhэ абаха аргатайбди. Мүнөө жэлэймнай ургасада байгаали өөрөө туhалаа гээшэ ааб даа? Нёдондо шииг нойто, хура бороо бирагүй байгаа ха юм. Минии hанахада, үтэгжүүлгые зүбөөр хэрэглэжэ hураха саг тулаа. Зохисотой минеральна үтэгжүүлгые зүбөөр хэрэглэжэ шадабал, сабшалангайнгаа ургасые 1,5—2 дахин дээшэлүүлжэ болохо байна.

Николай Денисович дүй дүршэл ехэтэй, үнинэй луговод байхаhaa гадна (Дунда-Бүхэнэй отделениие даагша Елизар Миколаевич Игумновай хэлэhэнэй ёhoop), үбhэ хуряалгын звеногой шадамар хүтэлбэрилэгшэ юм. Нүхэр Буерачнын даадаг үбhэ хуряалгын оньhожоруулагдаhан звено 14 хүнhөө бүридэдэг. Звеногойнь гол хүдэлмэрилэгшэд — механизаторнууд Станислав Суслов, Николай Черниговский, Виктор Кокорин, Василий Герасимов гэгшэдhээ бүридэнэ. Тэдэнэртэ 4 «Беларусь» трактор, тракторна тармуур, косилка, пресс-подборщик болон бусад техникэ даалгагданхай. Механизаторнууд хэн гэшэгүй булта hайнаар ажаллажа, оньhон аргаар үбhөө хуряана.

Дүй дүршэлтэй механизатор Станислав Суслов өөрынгөө агрегадаар үдэр соо 130 центнер үбhэ багсалан гаргана. Звеногойхид мүнөө дүн хамта 6700 шахуу центнер үбhэ бэлдээд байна. Хэрбээ хура бороогой hаад хээгүй hаа, ажалынь бүришье урагшатай байха hэн.

Алтанай үбhэшэд мүнөө сэлмэг үдэрэй час бүхэниие ашагтай hайнаар хэрэглэжэ, шанар hайнтай үбhэ шадаал hаа ехээр хуряахые оролдоно.

Ц. БАЛДАНОВ.

Сэлэнгэ.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН ЯБАСА ТУХАЙ 1971 ОНОЙ АВГУСТЫН 23-най МЭДЭЭН

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Сабшагдаhаниинь	hурилэгдэhэн үбhэн	Үбhэнэй гурил	Сенаж	Силос
Баргажанай	25	13	—	4	41
Баунтын	55	18	—	—	—
Бэшүүрэй	59	45	65	81	18
Зэдын	26	22	30	3	5
Яруунын	32	9	50	—	15
Загарайн	56	43	26	76	24
Захааминай	65	44	6	162	54
Кабанскын	59	35	66	50	52
Хэжэнгын	64	39	90	72	51
Хурамхаанай	33	20	—	17	42
Хяагтын	54	71	31	18	7
Мухар-Шэбэрэй	48	32	88	40	16
Ахын	68	51	—	—	—
Прибайкалиин	47	35	—	64	46
Х-Байгалай	26	20	—	—	—
Сэлэнгын	32	26	65	11	11
Түнхэнэй	64	41	106	—	44
Улаан-Үдын	32	23	17	54	29
Хориин	35	22	24	169	14
Республика дотор	44	31	56	44	24

ПЛЕНУМ БОЛОБО

КПСС-эй Түнхэнэй райкомой ээлжээтэ пленум боложо, эмхидхэлэй асуудал шиидхэбэ. Ондоо ажалда ороhонтойнь дашарамдуулан, нүхэр **А. Д. Таханов** партиин райкомой нэгэдэхи секретариин уялгаhaa сүлөөлэгдөө. КПСС-эй Түнхэнэй райкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр **В. Б. Базаров** hунгагдаа.

Партиин райкомой пленумэй хүдэлмэридэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь нүхэр **А. У. Модогоев** хабаадалсаа.

...аряа хуряалгада

...эдхэл шалганабди

...убликын гүрэндэ худалда...оhо таряанай ехэхэн хубинь ...Шэбэрэй аймагта хүртэдэг ...аанда мэдээжэ. Тиимэhээ ...пронноймнай ажалшад түг...е республикын Краснодар ...ы нэрлэдэггүй. Энэ жэлдэ ...дотор 63700 гаран гектарта ...о ургамал, тэрэ тоодо ...га шэниисэ таригданхай. ...бүриhөө 14,6 центнер шэ...хуряажа, гүрэндэ 200.000 ...ороохо, 30.000 ц. хар...худалдаха түсэбтэй.

...ССэй XXIV съездын түүхэтэ ...инүүдээр зоригжоhон ...й таряашад болон механиза...уд хабарайнгаа хүдэлмэриие ...болзорто, hайн шанартай...агротехникын заабари соо үн..., ургасын хойноhoo харуу...а шэхитэйгээр хэhэн. Тиигэ...ороhото болон бусад ургама...үү бэшэ ургаса ургуулаа. ...эалтэдэй уридшалан тооло...ой ёhoop, гектар бүри...га зэргээр 14—15 центнер ...н хуряагдахаар хүлеэгдэнэ. ..., совхозуудай алишье поли... ябахада, аржагар томо ...о даажа ядаhан хоолосууд ...хаанагүй эдеэшэжэ, ...үдэрнүүдтэ хуряагдахаар ...

...густын 17-ной байдалаар ай...р таряа хуряалгада хэрэг... 316 комбайнуудай 228-нь ...а бэлэн болонхой, 57-нь ...илгада, 27-нь ээзгүй дээрэ...ороошье хүртөөгүй байба.

...тор, комбайн болон бусад ... машина, түхеэрэлгэнүүдтэ ...частьнуудай саг үргэлжэ ...жа байдагhaa заhабарилга ...гэhэн гомдол ажахы бү...ороно бшуу. Тиимэhээ би...алтаяа аймагай «Сельхоз... нэгэдэлhээ эхилбэбди.

hАНАА АМАР БАЙhАНАЙ ХОЙШОЛОН

Таряа хуряалгада хэрэглэгдэхэ бүхы оньhон машина болон түхеэрэлгэнүүд хэр бэлэн болоод байна гээшэб гэhэн бидэнэй асуудалда, «Сельхозтехника» нэгэдэлые эрхилэгшын орлогшо В. И. Чеканов иигэжэ харюусаба.

— Мүрысэдэг ажахынуудай хоорондо шалгалта hаяхан хэгдээ. Тиихэдээ олон дутагдалнууд элирүүлэгдэhэн байна. Гол түлэб запасной частьнууд олоор дуталдана. Жэшээнь, мүнөөдэрэй байдалаар жаткануудта ленточнэ транспортёрой 22 комплект, таряа хададаг 50 хюрөө, 10 наклонно камера, хоолосой 40 жнейкэ, ходовой частиин вариатор болон бусад — бүхыдөө 10 гаран зүйлэй запасной частьнууд дуталдана. Хэрбээ наклонно камерын ерээгүй hаа, 3-4 комбайн миин байха болоно. Эдэ дутагдалнууд шалгалтаар элирүүлэгдээ. Дээшэнь захил хээд байнабди, — гээд Владимир Иванович харюусана. Эды олон запчастьнууд дуталдана гэжэ урда тээнь мэдээгүй байгаа гээшэ гүт гээд асуухадамнай: «Тоогой талаар хүсэд элирүүлэгдээгүй байhан гээшэ. Иимэ зүйлнүүдтэ урдань ходол захил хэжэ байгаабди. Мүнөө нэмэлтэ захил августын 20-до эльгээгээбди» гэбэ. Үглөө мүнөөгүй хуряалгадаа жэгдэрэн орохоёо байхадаа, запасной частьнуудта hаял захил хэжэ байха гээшэмнай нобшорhон ябадал болоно бэшэ гү? Мүнөө аймагай колхоз, совхоз бүхэндэ кукурузын силос даралга түлэг дундаа ябажа байна. Гэтэр аймаг дотор бии байгаа силос хуряадаг 72 комбайнай 60-нь ашаглагдана. Бэшэниинь заhабарилгада байhаар. Тэдэнэр хэзээ бэлэн боложо, дүүрэн хүсэндөө хэрэглэгдэхэ юм, нүхэр Чеканов мэдэнэгүй.

«Сельхозтехника» нэгэдэл 54 автомашинатай. Тэдэнэйнь 40-нь «Забайкалец» совхоздо ажаллаха юм. Теэд зургаан машинань мастерской соогоо заhабарилгада байна.

Бүхы оньhон машинануудые техническэ талаар hаадгүйгөөр хангажа шадаhанhaa ажалай бүтээсэ сэхэ дулдыдаха бшуу. Энэ талаар «Сельхозтехника» нэгэдэл юу хэдэг юм гээд hонирхоходомнай, «Бидэ «Одон» совхозые шефтээ абанхайбди. Бусад ажахынууд техническэ хангалгаяа өөhэдынгөө хүсөөр хэхэ юм. Байра дээрээ хэжэ шадахагүй юумыень бидэ заhажа үгэхэбди. Тиихын тулада манда тусхай дежурна албан байгуулагданхай. Тус албан үглөөнэй 7-hoo үдэшын 9 час хүрэтэр ажаллаха» гээд Чеканов харюусана.

«Забайкалец» совхозой машинно-тракторна мастерскойдо үдэшын 5 час 30 минутада хүрэжэ ерэхэдэмнай, заhабарилгада байhан 5 комбайнай хоёртонь лэ заhабарилга хэгдэжэ байба. Бэшэнтнай юундэ үгы гээшэб гээд hонирхоходомнай, «Сибиряк» түхэлэй шэнэ комбайнаа холбожо байhан Иванов: «Хүдэлмэриин саг үдэшын 7-до дүүрэхэ гэhэн дирекциин захиралта бии юм. Эдэ гурбан комбайн Хүгөөтын бригадын. Комбайнернуудынь мэнэ hаяхан гэртээ ябаа» гээд харюусаба.

Эндэхи байдалтай танилсахада, олон дутагдал элирүүлэгдэбэ. Ажахыда ороохоной 30 комбайнай 18-нь заhабарилагдажа бэлэн болгогдоод, полевой станда абаашагданхай. Табандань заhабарилга хэгдэжэ байнхай. Тиихэдэ 7 комбайнда hууха хүн олдоногүй. Тиимэhээ тэдэнь ойроошье хүртөөгүй, харшын захаар жэрылдэhэн зандаа. Мүнөө жэлдэ ажахы 7133 га ороохото ургамал, тэрэ тоодо 5054 гектар шэниисэ хүдэлмэриин 15 үдэртэ хуряажа, гүрэндэ 15000 центнер таряа худалдахаар хараалаанхай. 7133 гектарай 4750-нь амяарлан хуряагдаха. Хэрбээ долоон комбайнернуудые оложо шадаагүй hаань, хуряалгада 23 комбайн ябаха зэргэтэй бологдоно. Тиигэбэл нэгэ комбайн 516 га талмайн таряа хуряаха болоно бшуу. Эды ехэ талмайгаа хэды үдэртэ хуряаха болоноб! Сагай уларил ямар байхаб. Хэрбээ нёдондонойхидол байбал, баhа хэдэн зуугаад гектар таряагаа саhанда даруулжа, горитой хохидолдо орожо болохо. Үнгэрэгшэ жэлдэ хүршэ «Заганский» колхоз үни хада ургасаяа хуряагаад, гүрэнтээ тоосоод байхадань, эндэхид үшөө хуряажа дүүргээдүй, гүрэнэй түсэб-захил бэелүүлээдүй байhан юм. Шалтагынь хадаа, ехэ хэмжээнэй таряан саhанда даруулаа hэн. Гектар бүриhөө хүршэнэрэйнгөө 15,7 центнер хуряажа байхадань, шаралдайнхид миин 12 центнертэ хүргөө бэлэй. Энэ ажахын хүтэлбэрилэгшэдтэ нёдондонойнь алдуу hургаал боложо үгөөгүй гээшэ ха.

Оньhон техникэ ажахыда ямар гуримаар ашаглагданаб гэжэ hонирхоходомнай, эмхидхэлэй хүдэлмэри яаха аргагүй hула байба. Нэн түрүүн совхоздо главна инженерэй үүргэ доро дарагданхай. Тэрэ заhабарилгада байhан механизаторнуудай ажалые зүбөөр эмхидхэхэ эрхэгүйдэнэ. Ушарынь хадаа, отделенинүүдэй механизаторнууд эрхилэгшын мэдэлдэ байдаг. Хүнүүдые дирекциин үгөө hаань, главна инженер Н. С. Яковлев заhабарилга хэжэ үрдинэ. Заhабарилга хэдэг тусхай бригада МТМ-дэ үгы. Иимэ бригадануудые байгуулха гэhэн дурадхал арадай хинагшад hүүлшын шалгалта хэхэдээ оруулаа hэн.

Заhабарилгада байhан комбайнуудай хэзээ бэлэн болохонь мэдэгдэнэгүй. Юуб гэхэдэ, элдэб түхэлэй подшипнигууд дуталдана. Шалгалта хэhэн 20-ной үдэр эндэ 30 комбайнай 5-нь заhагдажа, 7-нь ээзгүй дээрэhээ ойроошье хүртөөгүй байба. Тиихэдэ гурба хоноод, августын 23-haa таряа хуряалгадаа жэгдэрэн орохо гэhэн хүдэлмэриин түсэб табигданхай. Тиимэ болохолоороо, шаралдайнхид хүсэд бэшэ бэлэдхэлтэйгээр юhэдэхи табан жэлэй түрүүшынгээ жэлэй таряа хуряалгада орохонь. Гадна 400 тонно түлишэ-тоhодолгын зүйл хэрэгтэй аад, хахадынь асарагдаhан. Тиихэдэ 76-дахи номерой бензин совхоздо, «Сельхозтехника» нэгэдэлдэшье үгы.

Суулгын совхоздо августын 17-до 30 комбайнай 7-нь ээзгүй байhан hаа, 20-до булта шахуу ээзтэй болгодоо. Теэд заhабарилга тэдэндэнь эхилэгдээдүй. Заhабарилгада байhан 5 комбайн үшөөл бэлэн болоодүй байhаар. Эдэмнай 27-до булта заhагдажа дүүрэхэ зэргэтэй гээд хүдөө ажахын машинануудай механик И. П. Суменков тайлбарилна. Мүнөө жэлдэ Суулгын совхоздо 6090 га таряан хуряагдаха зэргэтэй. Тэдэнэйнь 3306 гектарынь амяарлан абтаха. Ажахыда ЖВН-6 түхэлэй 12 жатка, 21 подборщик бии. Тэдэнь булта бэлэн болгогдонхой. Таряа сэбэрлэдэг 9 түхеэрэлгэнүүдэй 7-нь заhагданхай. Хоёрынь үшөөл бэлэн болоодүй. Бүхы таряагаа хүдэлмэриин 18—20 үдэрэй туршада хуряажа дүүргэхээр хүдэлмэриин түсэб, комбайнуудай ажаллаха график табигданхай.

Тракторна бригада, склад бүхэндэ хиналтын постнууд байгуулагданхай. Хиналтада хабаадагшадтай суглаан үнгэргэгдэжэ, зорилгонуудынь тодорхойлогдонхой.

Үнгэрэгшэ жэлдэ «Авангард» совхоздо 9 комбайн ээзгүй дээрэhээ хуряалгада хабаадуулагдаагүй hэн. Мүнөө ямар гээшэб гээд хараад үзэхэдэ, 4 комбайнда хүдэлхэ хүнүүд олдоодүй байhаар. Эдэ комбайнуудай хоёрынь бригадна аргаар заhабарилагдана. Хэрбээ бүхы 25 комбайнаа хүдэлгэбэл, нэгэ комбайнда 150—200 гектар хуряаха болоно. 22 автомашинануудhaa 5-ниинь бэлэн бэшэ. Халуун хаhын үедэ полевой стануud механизаторнуудай хоёрдохи гэрынь болодог гээшэ. Харин эндэхи хоёр стануудай нэгэндэнь — Алташын адагай станда зарим тэды хүдэлмэри хэгдэнхэй. Харин Подлопаткын стан сагаадагдажа сэбэрлэгдээгүй байhаар.

Бусад ажахынуудаар ябаад шалгахада, хаа хаанагүй жэжэ дутагдалнууд олон ушарба. Колхоз, совхозуудай ороохоной складта тодхогдоhон авто-шэгнүүрнүүд мүнөө болотор шалгагдаагүй, заhагдаагүй байhаар. Тиихэдэ олохон комбайнуудта аккумуляторнууд, элдэб янзын татууранууд дуталдана. Жэшээнь, Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо комбайнай 22 аккумулятор автомашинануудта табигдашанхай.

— Үнгэрэгшэ жэлдэ «Заганский» колхозой комбайнер Г. Миронов 6000-аад центнер таряа сохин хуряажа, аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Тэрэ хайшан гээд иимэ ехэ амжалта туйлааб гэхэдэ, комбайндаа нэмэлтэ бааг тодхожо, үдэр соогоо хүсэд хүрэхэ түлишэтэй ажалладаг байгаа. Харин түрүү энэ онол арга мүнөө ажахынуудта хүсэд нэбтэрүүлэгдээгүй. «Комбайнернуудай зүгhөө нэмэлтэ бааг тодхохо тушаа дурадхал ороогүй. Бишье энээн тушаа анхаралаа хандуулаагүйб. Табиха гэбэл, хуушан комбайнуудай баагууд бидэндэ яhала олон, — гээд Суулгын совхозой механик И. П. Суменков мэдүүлнэ. Харин ажахыдань хуряалгын үедэ 30 комбайниие түлишөөр хоёр машина хангаха зэргэтэй. Тиихэдэ «Авангард» совхоздо 25 комбайниие ганса машина хангахаар хараалагданхай. Тиимэ болохолоороо, комбайнууд түлишэ хүлеэжэ, үнэтэ сагаа миин гээхэдээл болохо гэжэ hанамаар. Эдэ бүхы дутагдалнуудта ажахын хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд hаналаа табиха зэргэтэй байгаа.

Мүрысэдэг ажахынуудай хоорондо үнгэргэгдэhэн шалгалтын удаа дүрбэ хоноод байхада, бидэнэй ябажа шалгалта хэхэдэ, урда тээнь элирүүлэгдэhэн дутагдалнууд хүсэд усадхагдаадүй байба. Тиимэhээ хуряалгадаа жэгдэрэн ороторoo эдэ дутагдалнуудаа гүйсэд усадхажа, баян ургасата таряагаа богони болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй, hайн шанартайгаар хуряажа абаха, гүрэндэ таряа худалдаха түсэб захилаа үлүүлэн дүүргэхын тулада бии байгаа арга боломжо, нөөсэнүүдээ бултыень хэрэглэхэ зэргэтэй бологдоно.

К. ПАШИН,
республикын арадай хиналтын комитедэй инспектор;

В. МОСКВИТИН,
хүдөө ажахын министерствын механизациин таhагай начальник;

А. ЕФРЕМОВ,
«Правда Бурятии» газетын корр;

Б. ЖАМБАЛОВ,
...манай корр.

Коммунист тухай хөөрөөн

ХҮТЭЛБЭРИЛЭГШЭ, ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГШЭ

Манай Охин-Булагай совхоз олон һалбаритай томохон ажахы гэжэ аймаг соогоо тоологдодог гэзшэ. Хонин ажал эрхилхэ шэглэлтэй шэнэ совхоз боложо байгуулагдаһаар тэбхэр арбан жэлэйнгээ ойе һаяхан тэмдэглээ һэмди. Мал ажалһаа абтадаг эдеэ хоолой зүйлнүүдые гүрэндэ худалдаха наймадахи табан жэлэй даабаринууд болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэгдээ һэн. Түрэл Коммунис партиингаа XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон совхозоймнай хүдэлмэришэд ажалайнгаа эршые һуладхангүй, шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын тула хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэжэ байнад.

24000 хони, 3100 үхэр, 470 адуу болон 10 мянган шубуу үбэлжүүлхэбди. Эды олон адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ үбһэ болон бусад тэжээл бэлэдхэжэ абахын түлөө тэмсэл совхоздомнай июлиин 31-һээ эхилэнхэй юм. Августын 10-най байдалаар 10500 центнер үбһэн сомогдоод байна. Бүхыдөө совхозоймнай гурбан отделенидэ 34500 центнер үбһэн бэлэдхэгдэхээр хараалагданхай. Тиихэдэ ондоо тэ 6000 центнер үбһэн сабшагдаха.

Үбһэ тэжээл бэлэдхэлгын эмхидхэл ажахыдамнай ямараар байгуулагданхайб гэбэл, хэрэгтэй болохо техникээр хүсэд хангагдаһан оньһожоруулагдаһан 4, моринн косилкын—9, гар хажууршадай—3 гэхэ гү, али бүхыдөө 16 звено эмхидхэгдэнхэй. Тэжээл бэлэдхэлгэдэ 30 гаран трактор ашаглагдана. Үдэр бүри 200 гаран хүн сабшалан дээрэ хүдэлхэдөө, 1400—1500 центнер үбһэ хуряана. Б-Г. Жигжитовэй эрхилдэг Харланай 3-дахи отделенидэ ажал һайнаар ябана. Тус отделениин оньһожоруулагдаһан звеное дүршэл ехэтэй механизатор Жамсаран Аюров хүтэлбэрилдэг. Звено 335 гектар сабшалангһаа 4170 центнер үбһэ хуряаха даабаритай. Тэдэнэр түрүүшын үдэрһөө эмхи гуримтайгаар ажаллана. Хоолой гэжэ сабшалангаа дүүргээд, мүнөө Сухын баруун бэедэ нүүжэ ерэнхэй. Звеногой гэшүүд һүүлэй байдалаар 2000 гаран центнер үбһэ хуряажа, түсэбөө хахадлаад ябана. Механизаторнууд П. Д. Раднаев, И. Д. Дармаев, Д-С. Цыренов, Б. Д. Цогтоев болон бусад даагһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, үдэрэйнгөө нормо ходо үлүүлэн дүүргэнэ. Хүдэлмэриинь шанар һайн. Гектар бүриһөө 15—17 центнер үбһэн абтана.

Үбһэшэдэй звено гээшэмнай тэжээл бэлэдхэлгын гол ажал бэелүүлдэг, үйлэдбэриин тусхай единицэ болоно бшуу. Тиимэһээ тэдэниие зүбөөр бүридхэхэ, хүнүүдэй ажал эмхидхэхэ талаараа онол шадабаритай, зоной дунда хүндэтэй хүнүүдые хүтэлбэрилэгшэ болгон табилгаһаа ехэ юумэн дулдыдадаг. Звенонуудые хүтэлбэрилэгшөөр манда коммунистнууд, ажал эмхидхэхэ баян дүршэлтэй, нютагайнгаа зоной дунда хүндэтэй болоһон луговодууд томилогдонхой. Жэшээнь, урданай коммунист, пенсионер аад, жэл бүри луговодоор ажалладаг Н. Б. Гомбоев комсомол-залуушуулай звеное хүтэлбэрилнэ. Звенодонь Охин-Булагай дунда һургуулиин ахалагша классай һурагшад, зунайнгаа амаралтада нютагтаа ерэһэн студентнэр Ц. Д. Цыренов, Б. Мункуев, Н. Ванчиков болон бусад һайнаар хүдэлнэд. Звеногой үбһэшэд һүүлэй байдалаар 900 гаран центнер үбһэ эрхим һайн шанартайгаар һурилөөд байнхай. Эндэ урданай коммунист Нима Балданович бэрхэ эмхидхэгшэ байхаһаа гадна, ургажа ябаа залуу үетэниие ажалда дуратайгаар хүмүүжүүлэгшэ болоно. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, үбһэшэдэй звенонуудта олон.

Үбһэ хуряалгын халуун хаһын үедэ тосхонуудаймнай хүн бүхэн шадал соогоо хабаадалсадаг юм. Жэшээнь, гэрэй эзэн эхэнэрнүүд Б. Гомбоева, Д-Ж. Мункуева, Д. Аюрова болон бусад эрхимээр хүдэлнэ.

Ниитынгээ малда хүсэд хүрэхэ үбһэ һурилжэ абаха гэһэн нэгэл уг зорилготойгоор совхозоймнай хүдэлмэрилэгшэд эдэ үдэрнүүдтэ шармайн тэмсэжэ байнад. Тэжээл бэлэдхэлгын шэнэ, түрүү арга болохо сенаж даралга ажахыдамнай ябуулагдана. Һүүлэй байдалаар 3000 центнер иимэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Ногооной гурил бэлдэнэгүйбди. Юуб гэхэдэ, «АВМ-0,4» түхэлэй агрегат манда үгы юм. Ерэхэ жэлдэ иимэ аргаар заатагүй худалдажа абахабди.

С. САНЖИЕВ,
Бэшүүрэй аймагай Охин-Булагай совхозой директор.

КОМСОМОЛ басаган Валентина Ветошникова — Улаан-Үдын трикотажна фабрикын ... хэгшэдэй нэгэн. Валя дүрбэн жэлэй урда тээ эндэ хүдэлхэеэ ороһон юм. Ажалша бү... саган нэхэгшын мэргэжэл богони болзор соо шудалжа, дүрбэдэхи разряд абаһан байгаа.

Энэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй зургаа һарын үйлэдбэриин даабари тэрэ 120 про... дүүргээ. Валя ханын газетын редколлегиин, «Комсомолой прожекторэй» гэшүүн юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Ветошникова.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ ...

ТАЛЫН ХҮБҮҮНЭЙ АЖАЛАЙ НАМТА...

Тулеген эгээн түрүүшынхеэ металлургическа заводто ерэжэ, гал дүлөөр соробхилһон домнонуудые харахадаа, заригад гэжэ абаһан юм. Талын аалин намдуу оршон байдалда томо боложо хүдэржэһэн хүбүүнэй гэнтэ залд гэһэниинь ойлгосотой ааб даа. Тэрэнэй хуби заяан жэгтэй һониноор эрьежэ ерээ. Талада түрэһэн хүбүүн доменщик болохые шиидэбэ. Энэ шиидхэбэри нүхэдтэнь, тэрээндэ өөртэньшье хүлеэгдээгүйгөөр гэнтэ хүрэжэ ерээ. Хүдөө талын Уштобе тосхондо түрэжэ хүлөө шоройдо хүргэһэн Тулеген тепловозой машинистын мэргэжэлдэ һурахаяа Алма-Ата ошохоор түхеэрбэ. «Залуушуул, Карагандинска металлургическа комбинадта ажаллахаяа ошогты!» гэһэн комсомолой уряа энэ үедэ гараба. Хүбүүн харгыда ябахадаа энэ уряа тухай дуулаа һэн. Комсомолой уряа тэрэнэй зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэбэ. Хүн залуу ябахадаа гал худар орохооршье бэлэн байдаг шуу. 22-той Тулеген баһал залуу наһанай халуун охиндо эзэлэгдээ бэлэй.

Түргэн дундаа абаһан шиидхэбэрие бэелүүлхэнь заримандаа хүшэр хүндэ байдаг гэжэ хүнүүдтэ мэдээжэ ха юм. «Хүшэр хүндэ юумэнһээ тунхарижа ябаһанай хэрэггүй. Нэрээ хухаранхаар яһаа хухара»,—гэжэ эсэгэнь Тулегендэ ходо хэлэдэг, заабарилдаг байгаа. Айха жэхыхэ гээшэ эгээл эшхэбтэр ябадал гэжэ талын хүбүүн тоолодог һэн. Комсомолой уряалаар горновойн мэргэжэлдэ һурахаяа Магнитогорск ерээд байхадаа иигэжэ маргажа ябаһанаа хүбүүн хэзээдэшье мартахагүйл. Улаан галаар амилһан домнын урда зогсохоёо айхаа болиходоо хүбүүнэй досоо тэниглэн зохид болоо һэн. Ажабайдалайнь саашанхи зам баяраар билтаран ерээ.

Һуралсалаа дүүргээд, Карагандагай металлургическа комбинадта ажаллахаар эльгээгдэбэ. Энэ шэнэ комбинадай түрүүшын домные ашаглалгада үгэх... гурбадахи горновойго... һаа, хоёрдохи домны... эхилхэдэ ахалагша го... лоод байгаа һэн.

Тулеген абари зан... гэ шэнжэ шанарые ... гоогүй ябаа. Тэрэ ... һайн мэдэхэ мэргэжэ... гаа хажуугаар хүнүү... бэрилжэ шадаха хү... байшоо. Даажа абаһа... дэлмэриеэ һайн мэдэхэ... тэрэ хүмүүжүүлжэ ша...

Тулегенэй өөрынь ... хубилалта болоо гү? Тэ... гэшүүн болоо. Партиин ... гай городской комите... нээр һунгагдаа. Гүр... Тулегенэй ажал дээр... туйлаһыень тэмдэглэжэ, болон Ажалай Улаан Ту... нуудаар шагнаһан бай... талын хүбүүн Тулеген ... повай ажалай намтар ...

Ростислав КВЯТК...
АПН-...

Табан жэлэй түрүүшүүл

ЗАГАҺАШАН

Мотоортой онгосонь Байгал далайе эсхэн, урагшаа шуумайна. Иван Андреевич Суворовой газ дараадхихада, мотоорынь уургайгаар хүнхинэжэ, онгосонь гүйдэлөө улам түргэдхэхэ юм. Тэрэ баруун гараараа һарабшалан, холо руу шэртэнэ. Посольскын хушуунда хайлгананууд олоороо эрьелдэнэ. Тэдэнэй хашхаралдахань элихэнээр дуулдаха юм. Тэндэ загаһанай һүрэг ябана гэжэ Иван Андреевич абаһаар лэ тухайлаадхёо.

Балшар заахан наһанһаа тэрэ Байгал далайн эрьедэ загаһашална. Тиимэһээ хэдыдэ, хаана загаһанай һүрэг бии болодог хаб гэжэ һайн мэдэдэг болоһон. Бүхы бригадаараа далайда гарахын урда, өөрөө загаһанай һүрэг бэдэрдэг. Тэрэнэй удаа бригадаараа далайда гаража, губшуур хаядаг заншалтай. Тэдэнэр хододоо баян олзотойгоор бусажа ерэдэг.

Иван Андреевич Суворовой жолоодоһон онгосо яаралтайгаар эрье тээшэ шуумайна. Загаһашад губшуураа бэлдэнхэйнүүд, бригадирайнгаа бусахыень хүлеэжэ байбад. Удангүйгүй бригадын гэшүүдэй нэгэн:

— Иван Андреевичэй онгосо харааб. Урдаһаань угтан ошоё,—гэжэ дурадхаба. Моторно онгосонууд хойно хойноһоо һубарин, Байгал далайн сэнхир-хүхэ уһа эсхэн тамарна. Загаһашад Посольскын хушуунда хүрэжэ ерэбэд. Хайлганануудай хашхаралдахадань далай дээгүүр аялгатан зэдэлнэ. Загаһашад губшуураа уһанда хаяжа эхилбэд. Зуун зүгһөө баргажан үлеэжэ, онгосонуудыень аалиханаар үлгыдэнэ.

— Баргажан үлеэнэ. Загаһан орохол байха,—гэлдэн, загаһашад хөөрэлдэнэ. Үнэхөөрөөшье үглөөдэрынь губшуураа хуряахадаа, 56 центнер загаһа барижа, Посольскын загаһанай заводто тушаагаа бэлэй. Иимэ баян олзо баридаг бригаданууд эндэ үсөөн. Загаһашад Иван Андреевич Суворовой нюуса таахые эрмэлзэдэг. Ямар аргаар тэдэнэй бригадынхид иимэ ехэ олзо олоно хаб гэжэ тэдэнэр һонирходог. Иван Андреевич хүн бүхэндэ яажа загаһа баридагаа яһала һайнаар ойлгуулжа, хэлэжэ үгэдэг. Тэрэнэй жэшээгээр бэшэ загаһашад хүдэлбэшье, Иван Андреевичэй бригадынхидтал адли баян олзо олоогүй.

— Загаһа ехээр барихын тула ганса оролдохо бэшэш. Онгосо хайбаяа һайса заһабарилаад, губшуураа саг соонь хатаажа, соорхой газарнуудыень оёхо хэрэгтэй бшуу даа. Ёһотой загаһашан һаа, ши далайда хүсэд бэлэдхэлтэйгээр гараха ёһотойш. Тэрэгүйгөөр ямаршье олзо олохогүйш,—гэжэ тэрэ нэгэнтэ бэшэ хэлэдэг. Зүб лэ юумэ хэлэнэ ёһотой даа.

Ажабайдалай үргэн замда гараханьтиимэшье бэлэн бэшэ лэн. Тэрэнэй һаял арба наһаяа гэшхэжэ ябахада, эсэгэнь фронт мордожо, баатарай үхэлөөр унаа бэлэй. Бишыхан Ваня эхэдээ шадаха зэргээрээ туһалха. Дүүнэрээ адуулалсаха. Оройдоол арбан гурба хүрөөд ябахадаа, загаһашадаар далайда тамаржа, гэртээ загаһа асардаг болобо. Наһаар багаханшье һаа, ажал хэхэ дуратай, шуран солбон һэн. Тиимэһээ загаһашадай магтаалда хүртэжэ, урмашадаг байба. Загаһашадай бригадир Петр Захарович Цыбан гэгшэ Ваниие бригададаа абахадаа:

— Байн бэрхэ загаһашан болохо гээд һананаб,—гэжэ хэлээ һэн. Тэрэ гэһээр саг жэлнүүд ходорон ошоо. Мүнөө Иван Андреевич Суворов дүшэ наһанай богоһо алхажа ябана. Хори гаран жэл соо загаһашанаар хүдэлжэ, Байгал далай дээгүүр хэды тамараа гээшэб? Хэдэн мянган центнер загаһа барижа, гүрэндөө тушааһан байха. Наймадахи табан жэлэйнгээ даабари дүрбэн жэл соо дүүргэжэ, ёһотой баатаршалга гаргаһан юм.

Үнэхөөрөө загаһа бариха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ ааб даа. Центнершье загаһа барихын тула бүхы хүсэ шадалаа зорюулха ёһотойш.

Хагсуу хүйтэн үбэлэй үедэ, уһа голнууд зузаан мүльһэн дуулгаар хушагдадаг. Метрһээ үлүү мүльһэ сүмэлэн, соолгонуудые гаргажа, губшаха баатай бологдодог. Үнгэрһэн үбэлэй үедэ Суворовой бригадынхид нэгэ губшахадаа, 50—80 центнер хүрэтэр загаһа барижа, олониие гайхуулһан байна. Эдэнэр туйлаһанаараа һанаагаа заһадаг бэшэ. Бүришье ехэ загаһа барихын тула бултадаа оролдожо хүдэлдэг. Эдэнэр социалис мүрысөөндэ хододоо эрхимлэһэн лэ байдаг. Б... дань КПСС-эй обкомой, ...скын райкомой Хүндэ... мотанууд барюулагдаһ... Эдэнэр хододоо мүн... гаар урмашуулагдажа ... Ажалаа зүбөөр эмхид... хи үүсхэлтэйгээр хүдэ... бүхэн нимэ амжалта ... арга боломжотой гээд мээр.

Иван Андреевич ... загаһа бариха ажал һа... дэг болоһон хүн ааб д... залуу хүдэлмэришэдтэ ... даг, тэдэниие һайнаар ... жүүлхэ гэжэ оролдодог. ... жэлдэ эрхим һайнаар ... байһанайнгаа түлөө, ко... ажалай ударник Иван ... вич Суворов һаяшаг ... Улаан Тугай орденоор ... даба. Тэрэ «СССР-эй, ... эй социалис мүрысөөн... химлэгшэ» гэһэн значо... ойн баярай медаляар ... даһан байха юм.

Бригадын гэшүүд ... бан жэлэй түрүүшын ... улам габшагайгаар ах... Эдэнэр байгша оной ... һара соо 240 центнер ... бариха даабаряа 700 ... тэ хүргөө. Жэлэй д... үшөө ехэ загаһа барих... дэнхэй. Энэ түрүү за... хэлэһэн үгэдөө хүрэх...

А. МЕШЕ...

БАГШАНАРАЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД

Яруунын аймагай багшанар август һарынгаа зүблөөндэ үсэгэлдэр суглараба. Зүблөөн дээрэ «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин шанар ба тэрэниие саашадань һайжаруулха хэмжээнүүд тухай» гэһэн элидхэл аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Ц-Д. Ж. Жалсанов хэбэ. Мүн баһа «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэриин ёһоор, һургуулиин комсомолой болон пионерскэ организацинуудай зорилгонууд» гэһэн элидхэл ВЛКСМ-эй райкомой секретарь П. Виноградов хэбэ.

Элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ 10 гаран хүн хабаадаа. Зүблөөн дэлгэрэнгы тогтоол баталан абаба.

* * *

Багшанарай зүблөөнүүд бусад аймагуудта үнгэржэ байна.

КОММУНИСТ Матвей Соломонович Салимов 10 гаран жэлэй туршада «Электромашина» заводто хүдэлнэ. КПСС-эй Советскэ райкомой гэшүүн нүхэр Салимов партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые ажабайдалда бэелүүлхэ талаар ойлгууламжын хүдэлмэри суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө дунда үргэнөөр ябуулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хэбшэн, коммунис ажалай ударник М. С. Салимов.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ХҮДЭЛМЭРИШЭДЭЙ БЭЛЭГ

Үдын совхозой малшад болон Улаан-Үдэ хотын «Теплоприбор» заводой хүдэлмэришэдэй хоорондо хани барисаан байгуулагдаһаар хоёр жэл боложо ябана. Байгша оной эхиндэ заводой хүдэлмэришэд хүдөөгэй ажалшадта үзүүлхэ туһаламжа тухай түсэб баталһан байгаа. Тэрэнэй ёһоор мүнөө хани ёһоной харилсаан, туһалалсалга эхилэнхэй.

Манай заводой коллектив малай үбэлжэлгэдэ бэлдэжэ байхын үедэ үбһэ, һолоомо шэрэхэ тракторай тэргэ хэжэ үгөө һэмди. Мүнөө үедэ 4-дэхи отделенидэ пилорама тодхогдожо байна. Гадна мэргэжэлтэдэй табиһан чертёжоор хони угааха оньһожоруулагдаһан газар түхеэрэгдэнэ. Тэндэ 40 толгой хонин нэгэ доро угаагдаха болохо юм. Тэндэ заводоймнай долоон хүдэлмэришэн оролдосотойгоор ажаллана.

Удинскын дунда һургуулиин спортын зал болон Баруун-Хасууртайн һургуулинуудта тус тустань дулаасуулха системэнүүдые табихаяа сантехник, электригүүдһээ бүридэһэн тусхай бригада мастер В. П. Шуминскын хүтэлбэри доро Үдын совхоздо һаяхан ошобо.

Гадна материальна—техническэ хэрэглэмжын зүйлнүүдээр хүдэлмэришэдые ходо хангажа байдаг гээшэбди. Тэдэнэй тоодо юун ороноб гэхэдэ, элдэб ... зэмсэг, оньһожоруулгын ... сэлнүүд, малай болон хү... рэ дулаасуулха прибори... мэтэ бии.

Совхозой түлөөлэгш... лэл хото ерээ һаа, манда... гүй ошодоггүй юм. Ажах... жалта, мүн дутуу дутаа... хай хөөрэлдэдэг, һана... далдадаг заншалтайбди.

Зунай һайхан һайндэр ... харбаанда заводоймнай ... шүүл уригдаа һэн. Совхо... рүү отделенинүүдэй нэгэ... хи отделенидэ заводой ... гын Улаан туг баяр ёһо... шон байдалда барюулагда... шэлэн табан бэрхэ малша... тиин бүд, түрүү механиза... та зэр зэмсэгэй набор бо... дэлмэриин костюмуудые ... һэмди.

Мүнөө үбһэ тэжээл ба... гын үедэ бүри ехэ туһ... хүргэхые оролдонобди. А... 7—8-да заводой ха... цехэй коллектив, 14—15-... ронно цехэй бүлэг хүзэ... совхоздо ошожо. габша... нүүдые соносхоһон юм. ... ной хэрэглэмжын эд бара... хэй коллектив 21—22-о... нүүдтэ тэндэ ошожо хүд... хэнь. Саашаа ондоо цех... жээлхэ. Тиин заводоймна... мэришэн бүхэн хани аж... үйлэдбэридэ хубитаяа ор... ха байна.

И. ТИМОФ...
«Теплоприбор» за...
партбюрогой секр...

ҺАРЫН ДҮН ГАРГАГДАБА

Профсоюзай завкомой үргэдхэгдэһэн заседани ЛВРЗ-дэ һая боложо, цех, үйлэдбэриин участок, таһаг болон бригадын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй июль һарын дүн гаргагдаба.

Локомотивна цехүүдэй дундаһаа локомотиво-мөөрэй цех, вагон бүтээдэг цехүүдһээ электровагонно цех, металлическа цехүүдһээ металлоконструкциин цехүүд түрүүшын һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байна.

Эрхим участогаи нэрэ зэргэдэ механическа цехэй тепл... дай вкладыш хэдэг ... (мастерынь С. Рабданов... тэжэ, 1-дэхи һуури эзэ... ёрдохи — шэрэм шуда... (мастерынь Н. Васеев), ... хи һуурида кузнечнэ (ма... А. Малыгин) цехэй колл... гараа.

Тиихэдэ түрүү бриг... лон эрхимээр мэргэжэ... лэг хүнүүдэй нэрэ зэргэ... гадада, 22 хүдэлмэриша... гогдоһон байна.

В. КАРНАУХ...
ЛВРЗ-гэй хүдэлмэри...

Хони үрэжүүлгэдэ бэлэдхэл шалганабди

ЖУРАМАЙ ҺУЛАДА ШАЛТАГ ОЛОН

Хойшодоо хони үсхэбэрилгэеэ ашаг олзо ехэтэй болгохын тула нэн түрүүлэн тоо толгойень олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха гол шухала зорилго мүнөө үедэ ажахынуудай хонишодой урда табигдана. Тиин энэ хараалагдаһан түсэбөө бэелүүлгэдэ хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри һайнаар эмхидхэлгэ горитойхон нүлөө үзүүлхэ байһаниинь хэндэшье мэдээжэ. Юуб гэхэдэ, искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ һайнаар бэлдэжэ, хаһа сагтань, унжагайруулангүй үнгэргэһэн колхоз, совхозуудай хонишод хурьга абажа түлжүүлхэ, нооһо хайшалжа тушааха уялга, даабаряа жэншэдгүй дүүргэдэг байһаниинь элишэлэгдэнхэй. Жэшээлбэл, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын хонишод, мэргэжэлтэд һүүлэй жэлнүүдтэ эхэ хонидойнгоо хүшэ тамирые хараадаа абан, сентябрь һарада искусственна үрэжүүлгээ үнгэргэдэг заншалтай юм. Эгээл энэ үедэ зун, намарай тунга ногоондо, тарьяанай һуурида һайса бэлшээгдэжэ таргалһан хонидынь олоор ототой болодог байна. Энэ халуун хаһада сүүдхын 40—60 хонин ороондо орожо, искусственна үрэжүүлгэнь 30—35 үдэрэй туршада үргэлжэлнэ гээшэ. Тиимэһээ түл абалгашье богони болзорто үнгэржэ, абтаһан хурьгадынь түргэн, жэгдэ тобиржоно. Искусственна үрэжүүлгээ иигэжэ эмхидхэһэнэйнгээ ашаар тус ажахын хонишод һүүлэй жэлнүүдтэ горитойхон амжалта туйладаг болонхой.

Гэбэшье хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэри аймагай бүхы ажахынуудта жэгдэ һайнаар, богони болзорто ябуулагданагүй гэжэ тэмдэглэлтэй. Ушарынь хадаа энэ халуун хаһада али зэргээр бэлдэлгэ хэжэ байһаниинь һаяхан шалгагдажа, дутагдалнуудынь элирүүлэгдэһэн байна.

Хони үсхэбэрилгөөрөө аймагайнгаа эгээн томо ажахынуудай нэгэн—«Советская Россия» колхоз эхэ хонидой арбаад шахуу отаратай юм. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын хэды хүшэр хүндэ байбашье, энэ ажахын хонишод 100 эхэ хонин бүриһөө 85 хурьга абажа түлжүүлһэн, хонин бүриһөө 3 килограмм 500 грамм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааһан юм. Харин ерэхэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 85-һаа үсөөн бэшэ хурьга абахаар харааланхай. Тиин эндэхи хонишод урдаа табиһан зорилгоёо бэелүүлхын тула искусственна аргаар үрэжүүлхэ хүдэлмэридөө хэр бэлдэнэ хаб гэжэ харабал, энэ талаар ямаршье ажал ябуулагдаагүй байһаар. Ажахын мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэдэй мэдүүлһэнэй ёһоор, хонидойнь отарануудта бүхыдөө гурбан пункт бэлдэгдэжэ түхеэрэгдэхээр хараалагдана. Теэд мүнөө эдэ пунктнуудайнь байра һандаршанхай, задагай зайдан зандаа.

Заряагай үһэндэл арба тарба модоор бүрхөөгдэһэн оройтой хадын хонхор хормойдохи Хайлаата гэжэ газарта эхэ хонидой гурбан отара зуһадаг юм. Бидэнэй хүрэжэ ерэхэдэ, хонидынь наранай халуун элшэдэ хурганхай, хонишодынь хамтынгаа суглаанда мордонхой байгаа һэн.

— Түргэн лэ искусственна үрэжүүлгээ үнгэргэбэлнай һайн байгаа. Жэл бүхэндэл унжагайрдаг заншалтайбди. Хонидоо үрэжүүлхэ пунктымнай байра хуушаржа, нара, һалхишье барихаяа болинхой. Колхозоймнай зоотехник ототой хонидые бэдэрхэ 11 хуса уржадэр асараад ябаа һэн. Тэдэнииень эдеэлүүлхэшье тэжээл үгы. Бэлшээридэ манахашье хүн байха гүй. Хашаада хаажа алахагүй һэн тула эхэ хонидтойгоо хамта бэлшээнэбди. Бэшэ яахабибди. Аргагүйл даа,—гэжэ хонишон Петр Рандин ярина.

Хонишоной хэлэһэнэй ёһоор, эдэ хусануудынь үшөө хэдышье үдэр эхэ хонидтойгоо хамта ябаашье һаа, хамаагүй шэнги. Эдэниие асаржа орхиһон зоотехнигшье тэрэ гэһээр энээн руу харагдаагүй, хусануудайнгаа «хуби заяан» тухайшье анхараагүй байһаар.

Мүн бэшэшье отарануудта ажалладаг хонишод искусственна үрэжүүлгээ хэзээшье эхилхэеэ мэдэнэгүй, дээрэһээ захиралтын буухые хүлеэнхэйнүүд, ямаршье бэлэдхэлгүй байһаар. Гадна Федор Емельяновай, Павел Емельяновай отарануудта орой гараһан хурьгадынь мүнөө хүрэтэрөө эхэһээ һалгаагдаагүй. Хэзээшье илгагдаха байһыень хонишод өөһэдөөшье мэдэнэгүй. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, искусственна аргаар үрэжүүлэгдэхэ хонидынь хүшэ тамираар муу, таргалжа үшөөл үрдеэгүй зандаа.

Тус ажахын отарануудһаа тээ зүүлжээ, гүбээгэй саада талада Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой һүрэг эхэ хонид байрланхай юм. Энэ ажахыда олон жэл таһалгаряагүй хонин ажалда хүдэлмэрилжэ, нилээд дүй дүршэлтэй болоһон түрүү хонишодшье олошоронхой. Мүнөө жэл эндэхи хонишод үрэжүүлгээ гараха һарын эхеэр захалхаар хараална.

Бидэ абаһаар ахалагша хонишон Варфоломей Ивановой даадаг отарада ерэбэбди. Энэ нүхэрнай бүхыдөө 539 хони адуулдаг юм. Үнгэрэгшэ үбэлжэлгын үедэ 100 эхэ хонин бүриһөө 108 хурьга абажа түлжүүлһэн намтартай.

— Хони үрэжүүлгэдээ хэр бэлдэнэбта?—гэжэ асуухадамнай:

— Юун байхаб. Нэгэл зоболонгой ажал гарахань даа. Жэл бүхэндэ хойшо таталдажа, искусственна үрэжүүлгээ хоёр һара хахадай туршада үнгэргэдэгбди. Мүнөөшье тэрэл болохо юм бэшэ гү. Энэ халуун хаһаяа арбаад хоногһоо эхилхэ ёһотойбди. Тиин даб дээрэ пунктмнайшье бэлэн болоодүй, техник-үрэжүүлэгшэншье бэлдэгдээгүй байһаар. Ототой хонидые бэдэрхэ хусануудынь хүшэ тамираар муу. Бага зэргэ тордихошье байгдаа. Теэд хэдэн үдэрэй саана зэргэлээ отарада асарагдаһан хусануудынь мүнөө эхэ хонидтой ниилэнхэй, хамта бэлшэжэ ябанал даа,—гэжэ Варфоломей Иванов мэдүүлнэ.

Гэхэтэй хамта эндэхи отарануудта мүн лэ орой гараһан (апрель, май һарануудай) хурьгадынь эхэтэйгээ суг ябаһаар.

— Отарадамнай май һарын 70 шахуу хурьган бии. Мүнөөшье илгагдаагүй. Эхэнүүдынь эгээл мүнөө хүшэлхэ ёһотой аад, хурьгадһаа һалгаагдаагүй дээрэһээ хабарайхидаал туранхай ябана. Эдэ хурьгадаа хэзээшье ерэжэ абаашахань мэдэгдэнэгүй,—гээд тэрэ нэмэбэ.

Хэнэйшье мэдэхээр саг гээшэ хүлеэдэггүй ааб даа. Иигэжэ юу гээшье ойлгоогүй байтарнь үрэжүүлгэнь эхилжэ, хүшэ тамираа хүсэд абаагүй хонидынь ороондоо баһал үсөөгөөр орожо, хонишодые зобоохонь гээшэл даа.

Улам саашаа Феоктист Васильевай отарада ошоходомнай бүришье һаа, үзэгдөөгүй ушар дайралдаа. Варфоломей Васильев хонин ажалда 14-дэхи жэлээ ажаллана. Энэ нүхэрнай яһалал дүршэлтэй болоһон, нилээд амжалта туйладаг, холо ойгуур суурхаһаншье байха. Зүгөөр мүнөө жэл юундэшьеб август һарада 100 гаран хони хэнзэлүүлжэрхёо. Тиимэһээнь бидэ түсэбөө дүүргээгүйдөө иигээ юм аабы гэжэ һанаһамнай тад ондоогоор тайлбарилаа һэн.

— Гансашье мүнөө жэл бэшэ, хони үрэжүүлгэмнай удаан унжагайрдаг юм. Энээниие болюулхые хэды оролдообди. Юрэ шортоо. Намартаа, үрэжүүлгын эхилхэһээ хэдэн хоног урид хусануудаа пункт бүридэнь хубаарилдаг юм. Тиигээд лэ хабар, май һара болотор эхэ хонидой отарануудта үбэлжэдэг гуримтай. Хусануудта гэжэ үбһэ тэжээлшье нэмэжэ үгтэдэггүй, эхэ хонидой рацион дээрэ тэжээгдэдэг. Хабартаа хонидойнгоо үбһэ тэжээлэй хомордоходо суг бэлшээридэ гаргаһамнай энэ болобо бшуу, яахабши. Үе наһандаашье иимэ юумэ үзөөгүйб,—гэжэ В. Васильев сэхыень хэлээ һэн.

Энэ колхозой мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд хонидые искусственна аргаар үрэжүүлгээ һайнаар үнгэргэхые оролдодоггүй байхаһаа гадна, оройн хурьгадые түрүүлжэ, хонидойнгоо тоо толгойе олошоруулхаар хараалһаниинь тон гайхалтай. Мүнөө абтаһан хурьгадынь үбэлэй хүйтэ даахагүйһөө байтагай, хэды һайн тэжээл дээрэшье адуулхада тобиржохогүй, доройтохол даа. Хоёрдохёор, иигэжэ хонидоо август һарада түрүүлжэ байһан ажахы алишье талаараа Ивалгынхидай дүршэл халан абажа, шадахагүйл. Юуб гэхэдэ, мүнөө хурьгалһан хонид яагаашье һаань, үрэжүүлгыень хойшо татаха бшуу. Тэрэшэлэн зун, намарай бэлшээридэ таргалаагүй хонид ороондо үсөөгөөр орожо унжагайруулхал. Теэд эдэ бүгэдэ дутагдалнуудые дары усадхажа, хонин бүриһөө хурьга абаха, нооһо хайшалха түсэбөө саг болзортонь бэелүүлхын тула Улаан-Үдын аймагай хүдөө ажахын управлениин мэргэжэлтэд, хүтэлбэрилэгшэд зохихо хэмжээ абахаар болоо гү?

В. ЖИГЖИТОВ,
манай корр.

Дулэтэ жэлнүүдэй баатарнууд

ХЭТЭ МҮНХЭДӨӨ МАРТАГДАХАГҮЙ

Эрхүүгэй областиин Молька тосхондо 1916 ондо багша-большевик В. П. Распопин политическэ литература шудалха кружок нээһэн байгаа. Набтархан бэетэй, мойһон хара нюдэтэй, хүдэр солбон хүбүүн нэгэтэ Распопиндо орожо ерээд байба. Распопин тэрэ хүбүүндэ хандажа, «Хэн гэжэ нэрэтэйбши, юундэ хэрэтэйбши?» — гээд асууба. Тиихэдэнь тэрэ хүбүүн «Герасим. Обогни — Далбаев, һураха хүсэлэнтэйб»,—гэжэ харюусаа һэн.

Герасим Давыдович Далбаев Молька тосхондохи хүдөөгэй училищида һуража байха үедөө нюуса кружогто ябалсажа, революционерэй эхин замда гараһан байгаа. 16 наһатай хүбүүн тэрэ дарыдаа Агууехэ Октябриин революциин тала баригшадай зэргэлэ жагсаа һэн.

Большевигүүдэй партиин даалгабаряар Герасим Далбаев түрэл Балаганска уездын Хуурай гэжэ тосхоной хүн зоной дунда большевик партиин политикые ойлгуулан тайлбарилжа эхилээ.

Сибирьтэ совет засагай унаһанай удаа Д. Е. Зверевэй ударидадаг партизанска отрядта тэрэ оролсожо, дайсадтай эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэһэн юм. 1919 ондо большевик партиин гэшүүн болоо.

Коммунистнууд болон бүхы арад зон түрэл ороноо сагаан гвардейцүүдһээ сүлөөлһэнэй һүүлээр нютаг нютагтаа Совет засаг бэхижүүлжэ эхилээ. Зүгөөр дайсан үшөө диилдээгүй байгаа. Хирэ хирэ болоод лэ нюдарган баяшуул буһалгаа хэдэг байба. Совет засагта үнэн зүрхэнһөө шүтэн этигэнхэй Герасим Далбаев Молькиин хошуунай ревкомой сэрэгэй комиссараар томилогдожо, революцида эсэргүү хүсэнүүдые усадхаха хэрэгые шадамар бэрхээр ударидаһан байна.

1920 оной эхеэр Молькиин, Бильчирэй, Кахиин хошуунуудта нюдарган баяшуулай ехэ буһалгаан болобо. Бүлэг большевигүүд, тэрэ тоодо Г. Д. Далбаев, тэрэнэй багша байһан В. П. Распопин гэгшэд дайсадай гарта ороо. Сагаан гвардейцүүд Распопинние зэрлиг муухайгаар алаад, Далбаевые сохижо хэһээһэнэй һүүлдэ, буудажа алаха гэһэн шиидхэбэри гаргаад, амбаар соо хааһан юм. Талаан болоходоо, улаан гвардейцүүдэй отряд тэрэ үедэ ерэжэ, большевигүүдые абараа һэн.

Дайсанай гарта орожо, ехээр сохюулһанай, гэмтэһэнэй удаа хүсэд хүл дээрээ бодожо үрдеэгүй байһан Далбаев Эрхүүгэй улаан командирнуудай һургуулида эльгээгдэбэ. Тэрэ һургуулияа дүүргэһээр Монгол орожо, барон Унгерның үлэгдэл сэрэгүүдтэй тэмсэһэн байна.

Тэрэнэй һүүлээр Эхирит-Булгадай хошуунай ревкомой түрүүлэгшээр ажаллаа. Ревкомой түрүүлэгшэ байха үедөө үгытэйшүүлэй ажабайдал һайжаруулхын түлөө тэмсэдэг, Совет засагай политикые улад зондо үргэнөөр тайлбарилан ойлгуулдаг һэн. Гадна нютагай нюдарган баяшуултай тэмсэхэ дайшалхы отряд эмхидхэжэ шадаһан, тэрэнь өөрынгөө үүргые амжалтатайгаар бэелүүлээ юм.

Г. Д. Далбаев 1923 ондо хүндөөр үбшэлөөд, инвалид болоһон. Хүшэр хүндэ үбшэндэ абтаад байбашье, арад зонтой холбоогоо таһалдуулаагүй. Нютагайнгаа партийна ба комсомолой организацинуудта туһалдаг, ханын газетэ гаргалсадаг байгаа. Унтари сооһоо бодожо шадахаяа болиһон коммунистын гэртэ хамта алба хэһэн нүхэдынь, партизанууд, комсомолшууд суглардаг бэлэй. Тэрэ үедэ нютагтаа Ленинэй нэрэмжэтэ коммуна бии болгохо тэһэн шиидхэбэри Г. Далбаевай хабаадалгатайгаар баталан абтаһан.

Хүндөөр үбшэлһэн байбашье, залуушуулай дунда спортивна мүрысөө, уран һайханай бүлэгүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэ тэрэ ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Гэбэшье тэрэнэй үбшэн улам нуража байгаа. Дулэтэ коммунист 32 наһатайдаа наһа бараа.

Буряад таряашанай бүлэдэ түрэһэн, 5 наһатайдаа эсэгэгүй боложо үншэрһэн, үгытэй ядуу байдалда ехэ болоһон Герасим Далбаев революциин үедэ агуу хэрэгэй түлөө тэмсэжэ, коммунизмын гэрэлтэ һайхан сагай ерэхые ойртуулагшадай нэгэн байһан тула хэтэ мүнхэдөө мартагдахагүйл.

Е. ГОЛУБЕВ,
В. НИМБУЕВ.

...АЗАРАЙ ХЭШЭГ СУГЛУУЛНА

...Хориин аймагай ой тай...ар мүнөө жэл үрэ жэмэс ...эгээр ургаа. Байгша он... 25 центнер жэмэс түүхэ ...һэн уялга нютагай гос...мхоз абаһан юм. Тэрэ...ингээ 10 центнерые гос...мхозой хүдэлмэришэд ...гээд, саашаа амжалта... ажаллажа байна.

...Алирһан мүнөө жэл илан...ая һайнаар ургаа. Тэрэ... түүхэ хүдэлмэридэ ан...уушад болон бусад хүдэл...элмэришэд хабаадуулаг...ана. Жэмэс түүхын хажуу...ар тэдэнэр һархяаг, һа... гэхэ мэтые суглуулха ...аабаритай.

Хориин, Хүрбын үйлэдбэ... участогуудай ангуу...ад энэ хэрэгтэ эдэбхитэй...ээр хабаадана. Олзоборил... ажахы ангуушадтаа ...бэлдөө байрлаха гэрхэ...үүдые тайга соо тусгаар ...рижа үгэнэ. Тиин Хориин ...имагай газар дайдада ур...һан байгаалиин хэшэг ...мы хосорхогүй бэзэ.

А. БАБУШКИН.

3-дахи СМУ-гай ажалшад Буряадай барилгын управленидэ түрүү һуури эзэлдэг юм. Эгээл имэһээ наймадахи түсэбтэ табан жэлдэ энэ СМУ-гай олон барилгашад орден, медальнуудаар шагнагдаһан байгаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 3-дахи СМУ-гай В. Любовниковой бригадын хабсаргагшад участогтаа.

Е. ЗАХАРОВАЙ фото.

ЗУРАГЛАЛ

...МАЛША ЭХЭНЭРЭЙ ...НАЙДАЛ

...олина Доржиевагай гэдэргээ ...жэ харахада Руслан хүбүү...нь тусхай харууһан доро ...аг табан хашарагуудтаа ху...долголгожо байба. Эсэгынгээ ...дэ ороходо ехэ хүбүүнэйн... малынь харууһалалсадаг бо...о тэрэнэй досоо баяр омо...лой согхон ульһатажа яба... болоо. Бэшэ гурбан үхибүү...дахашьегүй ахынгаа хой... ажал хэдэг болохол даа. ...барандаа ажалда дуратай... Үхибүүд тухайгаа шэбшэ... малша эхэнэрэй досоо эхын ...ээр дүүрэжэ, аятай зохид ...но.

Үхибүүдэйнгээ ажалша бэрхэ, ...һайхан хүнүүд болохын ... тэрэ бүхы хүсөөрөө оролдо...ябадаг.

Үшөө ажал хүдэлмэриингөө хо... урагшатай, амжалтатай ...н тула зоригжолтойгоор ...додог.

...лша хүнэй ажал хүнгэн ... Ажалайнгаа хүнгэн бэшые ...рһөөр тэрэ үнинэй юм. Энэ ...й бэлшээриин хаһа тэрээн...ээ хэзээнэйхиһээ хүшэр ... Үүлэтэй, һэрюубтэр үдэр...дэ хээрэ мал бэлшээхэдэ ...й байдагынь мэдээжэ. Гэбэ...й хоёр һара соо хирэ ... лэ үргэлжэлһэн ужар ... үдэрнүүд малшадта ба... һайн байгаагүй. Үерлэ...үдөөгэй мундуу гол горхо..., шабар намагаар намхалза...жалга, нуганууд малшадта ...гүй аюул тохёолдуулхаар .... Хажуугаарнь зарим гүүр... малда доботоһон бааб...д малшадай һанаа зобоогоо. ... аюулнуудта дайрагдажа. ...дахагүйн тула эдэ һара...та Полина Доржиева ма...а хойноһоо һалангүй даха...ябаба. Үнгэрһэн жэлэй намар ... абаһан 120 буруугаа огто ...улангүй, тобироор харуу..., үбэл, хабарай хэсүү са...ые дабажа, зунай тунга бэл...ндэ гаргаад ябахадаа, тэрэ ...ашье малаа бүрин бүтэн ...гажа, сүүдхэдээ, тол... бүриин шэгнүүрые 830—950 ... хүрэтэр нэмээхэ гэһэн зо...отой юм. Энэ зорилгоо ...тай бэелүүлнэшье.

Тэд тиигэнһьегүй яахань ... Хорёод жэл мал харууһал...ахадаа Полина Доржиева ... дүршэлөөр баян малшадай ... болоо. Тэрэ ажалдаа үнэн ...ээрэ дурлажа, бүхы һа... бодолоо, мэргэжэл шадаба... үгэжэ шададаг. Хүшэр хүндэ сагуудай тохёолдоходо, Полина Доржиева өөрынгөө нүхэр Владимир Бадмаевтай хамта үсэд оролдосотойгоор ажалладаг. Нүхэрынь баһал үнинэй дүршэлтэй болоһон малшан.

Полина Доржиева гансал малаа адуулаад, һанаа амархан ябажа ябадаггүй. Тэрэ нютагайнгаа ажабайдалда, совхозойнгоо бусад ажал хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Байгша оной июниин 13-да үнгэргэгдэһэн һунгуулида Полина Доржиева нютагайнгаа сомоной соведэй депутадаар гурбадахияа һунгагдаа. Һаяхан Полина Доржиева сомонойнгоо сессидэ хабаадалсажа, нютагтаа оёдолой мастерской бии болгохо гэһэн тогтоол баталалсаа.

Мүнөө малша эхэнэр үхибүүд тухайгаа һайхан бодол гүйлгэжэ, хашарагуудаа Ухаа Үбэрэйнгөө зүүн боорёор бэлшээжэрхёод һуухадаа, нютагтаа нээгдэхэ оёдолой мастерской тухай ойндоо оруулаадхина. Нютагтань тиимэ мастерской нээгдээ һаа, үхибүүдтэе, мүн өөһэдтөөшье тааруу зохид хубсаһа хунар оёулжа байхадань бэлэн болохо ха юм. Сомсоведэй сесси дээрэ абаһан тогтоолнай бодото хэрэг дээрээ түргэн лэ бэелһэй гэжэ Полина Доржиева хүсэнэ. Үшөө тэрэ нютагтамнай найман жэлэй һургуули ойрын жэлнүүдтэ баригдаһай гэжэ хүсэнэ.

Имэ бодолнуудта эзэлэгдэжэ һуухадаа Полина Доржиева хирэ болоод лэ малнуудта абяа үгөөдхинэ. Бүрхэг, һэрюун үдэр оршожо, малнуудынь тогтууритай бэлшэнэ. Таргалжа елылдэшэһэн хашарагуудаа харахадаа малша эхэнэр урмашанги. Полина Доржиева зун, намарай бэлшээриин үе соо эдэ адуулжа ябаһан 120 хашарагуудайнгаа толгой бүриин амидын шэгнүүрые дунда зэргээр 300 кг. хүрэтэр нэмээжэ, һайн шанартай мяха гүрэндөө тушааха гэжэ хараалаанхай. Энэнь КПСС-эй XXIV съезд дээрэ баталһан юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдэй дүүргэлтын түрүүшын алхамуудай дабшалтада горитойхон нэмэри боложо орохол.

Урдаа хараалһан түсэб, зорилгонуудаа Полина Доржиевагай дүүргэхэ байһанда этигэн, ажал хүдэлмэринь ходо доо урагшатай һайн һайһай гэжэ хэлэхэ дуран хүрэнэ.

Ф. ЦЫДЕНЖАПОВ.
Захаамин, Далахайн совхоз.

ҺУРАГШАД ТУҺАЛНА

Жэмһэгэй дунда һургуулиин һурагшад Саянай совхозой үбһэ хуряалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаха гэжэ шиидэһэн юм. Тэдэнэр Хэлтэгы гэжэ газарта ажаллаһан байна. Гол түлэб һурагшадһаа бүридэһэн комсомол-залуушуулай звенодо 104 гектар сабшалан даалгагдажа үгтөө һэн. Эдиршүүл гектар бүхэнһөө 10 центнер үбһэ хуряажа абахаар шиидэһэн юм. Мүнөө эдэнэр һанаһандаа хүрэжэ шадаа.

Һурагшад В. Самбуев, Б. Моглоев, Б. Булгатов гэгшэд һайнаар ажаллажа, бусадай дундаһаа онсо шалгарна.

С. СИДЕНОВ,
ВЛКСМ-эй Түнхэнэй райкомой инструктор.

Уһанай аюул сарагшад

ШЭН ЗОРИГТОЙШУУЛ

I.

Бүри оройшог даа, наранай үни хада ороһон хойно, ажалша бэрхэ һаалишадай үдэшын һаамһаа ерэжэ байхада Зэдын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ф. М. Кауров хүнгэн машинадаа һуугаад, хайшаашьеб даа ондого-сондого табилуулба. Ёһотой эзэн мэтэ ажахыгаа эрьежэ, зүбшэл заабари үгэжэ ябахадань хүнүүд гайхадаггүй, харин түрүүлэгшэдээл адли ниитын хэрэгтэ бүхы сэдьхэлээрээ оролсохые оролдохо юм. Оройдоо хоёрхон часай туршада таряалан, сабшалангаа эрьеэд, дүтын отара, фермэнүүдээр ябаад, ажал хэрэг тухайдаа хөөрэлдөөд, конторододоо бушуухан ерэнхэй, аймагай хүтэлбэрилэгшэдтэй телефоноор хөөрэлдэжэ һуухань ойлгосотой аабза.

«Хэрбээ хура бороогой үһээржэ ороогүй һаа, үбһэ хуряалгамнай яһала гэмгүй ябаха һэн. Иигээд лэ таряамнайшье хуряагдажа эхилхэнь. Ниитын адууһа малда элбэг хүрэхөөр тэжээл абаха ёһотой...» гэхэ мэтын бодолдо диилдэнхэй, ажал хэрэг тухайдаа өөртэйгөө хөөрэлдэжэ һуутарнь телефониинь жэгтэй шангаар жэнгирээдхибэ.

— Партиин райкомһоо?.. Уһанай үер гэнэ гүт?.. Тусхай штаб байгуулха шухала гэнэ гүт?.. Ойлгобоб!.. Ямар жэгтэй юм. Хахад һара соо ороһон бороогоймнай хойшолон имагэ уршагтай байхань бы. Ямар өөдэгүй юм. Зай яахаб, бушуу хэмжээ абаха болоо гүбди даа. Ганса үрдихэ гүбди? — гэжэ Ф. М. Кауров дуугарба.

— Заабол үрдихэ хэрэгтэй. Уһанай үер гайтай түргэнөөр ерэжэ ябана, — гэжэ телефоной трубкада дуулдаба.

Энэ хадаа КПСС-эй Зэдын райкомой дэргэдэ байгуулагдаһан штабай начальник, партиин райкомой секретарь Д. Б. Будаев гээшэ. Ерэхээ байһан уһанай үер тухайда нүхэр Будаев гансашье Ф. М. Кауровта уридшалан дуулгаа бэшэ, мүн Зэдэ голые зубшан оршодог бүхы ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ мэдүүлһэн байгаа.

Ф. М. Кауров тэрэ дары нютагай эдэбхитэдые суглуулаад, уһанай үерэй болоходо хайшан гэхэ, юу хэхэ тухайдаа хэлэбэ.

Һүүлээрнь Ф. М. Кауровтай уулзахадамнай, тэрэ иигэжэ хөөрөө һэн:

— Һүниин тэн багта колхозой эдэбхитэдые суглуулаад, үглөөгүүр эртэ бэлэн байхаар хэлсэбэбди. Бүхы машина, тракторнуудаа үшөө дахин шалгажа, конторын газаа байлгаабди. Үглөөнинь бүришье бэрхэтэй ушар тохёолдобо. Уһанай үер ерэһээр ерэжэ, ороохоной склад, МТМ, гараж, гахайн фермэ болон хонидой отарада доботолбо. Голой эрье шадар, налуу газартахи таряалан, сабшаламнай хуу дарагдаа һэн. Яахаб, хайшан гэжэ абархаб? Мэгдэжэ огто болохогүй бшуу. Тиихэдэ зарим колхозниигуудаймнай гэрнүүд уһанда орожо захалба. Бүхы зөөри зөөшыень, үлбэр ядаруу үбгэд, хүгшэдые, мүн үхибүүдые аюулгүй газарта абаашаха шухала.

Уһанай үертэй хоёр үдэр соо тэмсэжэ, диилэжэ шадаабди. Хамаг техникэ, ороохо таряан, адууһа мал абарагдаа. Харин налуу газартахи сабшалан, таряалангаа хамгаалжа шадаагүймнай харамтай. Яахаб, тиимэ хүсэ шадал маанадта байгаагүй ха юм, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ хөөрэнэ. — Сэхыень хэлэхэдэ, олонхи колхозниигууд, мүн ондоо тээһээ ерэһэн хүнүүд тон эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ниитын зөөри хамгаалалсаа гээшэ. Колхозой правлениин, парткомой зүгһөө бултандань баяр баясхалан хүргэхэ байнаб. Харин та тэдээн тухай газетэдээ бэшээ һаа...

II.

Июлиин 27-ной үдэшэ. Баглагар хара үүлэд бүри доохонуур даа, зүүн үндэрнүүдэй оройнуудые эмээллэн тогтобо янзатай. Уданшьегүй хашартай болоһон бороониинь һабинан дуһалшаба. Бороон соогуур таамаглан гэшхэлһээр, хашааһаа барилсаһаар ябажа гэртээ ерээд, нэбтэ норошоһон гадар хубсаһаа һэгсэрбэ. Хани нүхэрэйнгөө хаанаһаашьеб даа мэгдүү юумэ ерэхэдэ һамганиинь гайхаһан янзатай:

— Имэ орой һүни болоһон хойно хаанаһаа ерэбэш, Кеша? — гэжэ һонирхобо.

— Юу хаанаһаа гэжэ! Халуун сай бии гү? Сай уугаад, гахайн фермэдэ ошохом, — гэжэ гахайн фермын бригадир Иннокентий Александрович Хохлов хэлээд, дары бушуухан кухнидаа оробо.

— Юун болооб, яагаа гээшэб? — гэжэ һамганиинь гайхашаба.

— Уһанай үер ерэжэ ябана. Үглөө үглөөгүүр гахайгаа добо газарта абаашаха ёһотойбди. Һүниндөө бэлэдхэлэй ажал хэхэ болонобди, — гэжэ Иннокентий Александрович ойлгуулба.

— Тиигээ һаа, би ошолсохом. Гансаараа бираха юм гүш, — гэжэ һамганиинь хэлээд, түхеэрхэ янзатай болобо.

— Галя, тиигэжэ болохогүй. Үхибүүднай жаахан, орхихонь аюултай. Уһан ехээр үерлөө һаа, гэртэмнай тулатар ерэжэ болохо бшуу,—гээд, И. А. Хохлов фермэдээ яаража ошоо бэлэй.

Тэрэ һүни Иннокентий Александрович халташье унтаагүй, үглөө болотор бэлэдхэлэй ажал хэжэ, машина, тракторнуудай ерэхые хүлеэбэ.

Арбаад жэл тухайда гахайнуудтай носолдожо, колхозойнгоо баялигые арьбадхалсажа ябаһан тула бэрхэшээлһээ айжа сухаряагүй, тон харюусалгатай даабари бэедээ даажа абаһан юм. Гахай уһанда тамархадаа бэрхэшье һаа, шууд халта даарахатайгаа сасуу үбшэлдэг гээшэ. Тиихэдэ хахад һара шахуу ото бороо орожо, шииг нойтон һалаагүй. Энээниие дүршэлтэй гахайшан һайса мэдэнэ. Гахайнуудаа нэгэшье часай туршада уһан соо байлгангүй, тэрэ дарыдань абарха хэрэгтэй. Арбаад, хорёод гахай бэшэ, аяар дүрбэн зуу ха юм. Тиихэдэ үшөө поршоонхонууд бии.

Наранай гарахын тээ урдахана эрьеһээ халиһан уһан далай мэтэ хабтайн гаража, гахайн байрые тойрон харьялжа захалба. Уһанай ерэхын урдахана хоёр бүлэг гахайнуудые арайл гэжэ добо тээшэ туужа абаашаба. Бэшэниинь ябаха юм бэшэ, хазайлдаһан тээшээ хоршогонолдоод гүйлдэхэ юм. Яахабши, гахайл хадаа гахай ха юм.

Хамһалсахаа ерэһэн хүнүүдые яруулан, урмашуулан байжа гахайнуудаа машинада ашаад лэ, хойно хойноһоонь ябуулба. Оройдоо гурбахан часай туршада бүгэдөөрэн туха сүлөөгүй хүдэлжэ, аюулһаа ямаршьегүй гараа бэлэй. Александр Иннокентьевичтэй хамта тэрэнэй хани нүхэр Галина Хохлова, мүн үнинэй гахайшан Е. Е. Лапина гэгшэд бүхы бэрхэшээлые дабалсаа һэн. Үдын эдеэн багта гахайнуудаа аюулгүй газарта абаашаад, хооллуулжа байхадаа тэдэнэр ушаргүй ехээр эсэһэнээ мэдэрээ бэлэй.

III.

Ороохо таряагаа уһанһаа аршалхань эгээ... бэрхэтэй байгаа.

Ороохоной складта уһан добтолһоор добтолжо, бүхы таряаень хамажа абахаар аашалба. Бүхы транспорт, мүн ДОСААФ-ай аймагай комитедэй машинануудые дары бушуухан иишэ ерүүлбэ. Тэрэшэлэн механизаторнууд, барилгашад, конторын хүдэлмэрилэгшэд ерэлсэжэ, һахы-һалаг хүдэлбэ. Хэрэгсээхэдэ, ороохо ашаха тусхай түхеэрэлгэнүүд хүдэлхэгүй юм. Тоог доро хэбтэһэн обоо хүбөө таряа гараараа машинада ашажа, аюулгүй газарта хойно хойноһоонь ябуулжа мэдэбэд. Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие складые даагша П. В. Колмаков хүтэлбэрилжэ, 200 центнер шэниисэ, 250 центнер горох, 150 центнер комбикорм зөөлгэжэ шадаа. Ангархайда байдаг ороохоной тоог уһанда орожо, тэндэхи обёосые дууһыень абаржа шадаагүй байшоо. Гэнжэтэй тракторнуудай кабинадань хүрэтэр уһан халижа, тоог дээрэ байһан хүнүүдээ арайл гэжэ гаргаһан байха юм.

Түбэй тоогто байһан ороохо таряа уһанһаа хамгаалха хэрэгтэ Н. Григорьева, В. Сукнева, В. Гуржапов болон бусад шалгаржа, бултанай магтаал һайшаалда хүртөө. Петропавловкын дунда һургуулиин ахамад класай һурагшад Доодо-Үшөөтэйдэ абаашагдаһан ороохо буулгажа, машинануудые һаадгүйгөөр ябуулһан байна. Ангархайда абаашагдаһан ороохые колхозой хоёрдохи отделениин комсомолшууд буулгалсаа. Эндэ комсорг Жигмид Сансуевай үүргэ ехэ гээшэ. Трактористнар, жэшээнь, К. С. Зайцев, И. И. Баландин, шофернууд П. Я. Шишмарев, Г. И. Бальчугов, Я. Е. Григорьев гэгшэд илангаяа шалгарһан.

Иигэжэ ажалша бэрхэ колхозниигууд ёһотой баатаршалга гаргажа, ниитын зөөриие уһанай аюулһаа абаржа шадаа ха юм.

М. ОСОДОЕВ,
манай тусхай корр.

РИЗА — германо-совет хани барисаанай, харилсан ажаллалгын һүлдэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 20 наһатай залуу мэргэжэлтэ Аннерозе Шуриг түмэр хоолой үйлэдбэрилэн гаргаха орёо оньһо хүтэлэн жолоодожо байна.

АДН—ТАСС-ай фото.

МАНАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

АЖАЛША ЗОНДО—АНХАРАЛ

Сагай уларил хуурай, дулаан боложо, республика доторнай ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгэ түлэг ябана. Зарим аймагуудта таряа хуряалга эхилбэ.

Хүдөөдэхи халуун хүдэлмэриин хаһада колхоз, совхозуудай ажалшадта хэрэгтэй хангалга үзүүлхэ, али болохоор туһалха гээшэ аймагуудай предприяти, эмхи зургаануудайшье арюун уялга болоно. Энэ шухала зорилгоёо бэелүүлхын тулада бодото дээрээ ямар хэмжээнүүдые хараалжа, юу хэжэ байһанаа мэдээсэхыень худалдаа наймаанай, ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангалгын предприятинуудай хүтэлбэриллэгшэдтэ, нютагай Соведүүдэй зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдтэ манай корреспондент хандаба.

Доро тэдэнэрэй мэдээсэлнүүдһээ зарим тэдынь хуряангыгаар толилогдоно.

Улаан-Үдын аймагай Гүрэльбын сельскэ Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр ЗАГУЗИН:

Манай сельсоведэй һуурин тосхонууд Улаан-Үдэ город шадар һэн тулададаа, холын хүдөөгэйхиһөө илгаатай ааб даа. Гэбэшье тэжээл бэлэдхэлгын, ургаса хуряалгын үедэ баһал улад зомнай олоороо сабшалан, таряалан дээрэ хүдэлдэг. Ажахынуудтамнай городһоо олон хүн ерэжэ ажалладаг. Имэ халуун хаһын үедэ худалдаа наймаае һайнаар эмхидхэхэ тухай ехэл анхардагбди.

Эндэ һая болоһон Соведэйнгээ хоёрдохи сесси дээрэ худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэри саашадань һайжаруулха тухай асуудал тусгаар табижа, дэлгэрэнгыгээр зүбшэн хэлсээбди.

Манай сельсоведэй ажалшадые гурбан ондоо худалдаа наймаанай эмхинүүд — Ивалгын районо, түмэр бэ уһан замшадай ОРС-нууд хангадаг. Эдэнэр бултадаа нэгэ жэгдэ хүдэлдэггүй. Уһан замшадай ОРС (эрхилэгшэнь Байнштейн) зоной эрилтэдэ илангаяа мууса хандана гэжэ депутадууд шүүмжэлээ. Исток гэжэ һууринда прибор бүтээлгын заводой хамһабариин ажахыда хүдэлэгшэд үргэн хэрэглэлэй, эдеэ хоолой зүйлөөр огто хангагданагүй. Юуб гэхэдэ, тэндэхи магазин наймаалагшагүй дээрэһээ удаанай хаалтатай. «Мелиоводстрой» гэжэ трестын шэнээр бариһан магазин энэл ОРС-ын хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр удаан саг соо нээгдээгүй байһаар.

Энэ мэтэ дутуу дунданануудые эрид шууд усадхаха, мүнөө хүдөө ажахын хүдэлмэридэ ажаллажа ябагшадые хэрэгтэй эд бараагаар, хоол хүнэһөөр хангахыень сесси бүхы худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэдые уялгалаа.

Бэшүүрэй аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооной правлениин түрүүлэгшын орлогшо нүхэр ТУЕЗОВА:

Үшөө хабарай тарилгын үеһөө эхилээд хүдөө нютагуудтахи бүхы магазинууднай үглөөгүүр эртэ нээгдээд, үдэшэ орой хаагдадаг — шэнэ гуримаар хүдэлнэ. Үглөөнэй найман сагһаа үдэшын найман час болотор наймаалагшаднай ажаллана. Зүгөөр үдэрэй забһарлалга үдаанаар хэжэ, хүдэлмэриингөө үдэрэй саг тааруулна. Мүнөө нарата үдэрөөр ажалайнгаа үдэр һунаажа ажаллажа байгаа үбһэшэд, таряашад үдэшэ үглөөнь магазинаар ябажа, хэрэгтэй юумэеэ абанад. Энээниие ехэ таатай гэжэ сэгнэдэг.

Түб һууринуудһаа холуур, полевой станууд, малай гүүртэнүүд дээгүүр хүдэлжэ байгаашадые хангахын тулада манай холбооһоо 6 автолавка колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй өөһэдынь зохёожо табиһан маршрут, графигуудаар таһалдалгүй ябана.

Хамтын эдеэ эмхидхэхэ талаар манай худалдаа наймаанай эмхинүүд ажахынуудта туһалхые ходо доо хүсэдэг. Үбһэ хуряалгын үедэ колхоз, совхозууднай ниитын хоол өөһэдөө буйлуулдаг, шанадаг заншалтай.

Мүнөө таряа хуряалгын эхилхэгэй дашарамдан өөһэдынгөө зүгһөө хоёр шэнэ столово нээбэбди. Эдэмнай ажалшадай эгээл олоороо, үдэр һүнигүй гэхээр хүдэлдэг газарта—таряа бэлэдхэлэй Харлангай ба Куналейн пунктнуудта хүдэлнэ. Тэндэ ходо доо халуун элдэб янзын эдеэн бэлэн байдаг, хоол буйлуулхадаа бэрхэ, шумууһан шударгы хүнүүд хүдэлхөөр табигданхай.

Мүнөө овощ ба хээрын баян хэшэг бэлэдхэхэ харюусалгатай саг ерэбэ. Үгэрсэ дабһалжа эхилээбди. Нэрһэ, алирһа, һархяаг гэхэ мэтэ ойн хэшэг шадаал һаа, ехээр бэлэдхэхэ тушаа нилээд оролдолго гаргажа байнабди.

Хориин аймагай улад зоной ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангадаг комбинадай ахалагша бухгалтер нүхэр ЯГОДИНА:

Манай комбинадһаа гурбан нүүдэл мастерской жэлэй дүрбэн сагта хүдөө тосхонуудаар, холо дүтын гүүртэ, отарануудаар, ажалшадай хүдэлжэ байһан бүхы газарнуудаар тогтоогдоһон графигай ёһоор ябадаг. Харин мүнөө ургаса хуряалгын харюусалгата үедэ бидэнэр хангалгынгаа хүдэлмэри зохихо руунь тааруулан эмхидхэхые хүсэнэбди.

Тусгаар түхеэрэгдэһэн автомашинаар хубсаһа оёхо захил абадаг эсхэгшэ, парикмахер, фотограф, телемастер гэдэгүүд долоо хоноод лэ нэгэ газартаа эрьен ерэнэ. Тиин урдань хүнэй найдаһан захил бүтээгээд асарна, шэнэ захилнуудые абана. Байра дээрэнь дүүргээдхихоор хэрэглэмжэнүүдые, жэшээлхэдэ, үһэ заһаха, фото-зураг хааха гэхэшэлэн юумэнүүдые тэрэ доронь дүүргэнэ.

Хүн зоной хубиин эрилтэ хангахатаяа хамта ажахынуудай зүгһөө ороһон захяануудые дүүргэхые оролдогдогбди. Хото городһоо совхозуудтамнай туһалхаяа ерэһэн зониие һайн байра байдалаар хангахын тулада олон зүйлнүүд хэрэгтэй болоно. Эндэ һаяхан аймагаймнай совхозуудһаа ороһон захилаар түргэн саг соо 100 гаран матрац оёжо үгэһэн байнабди.

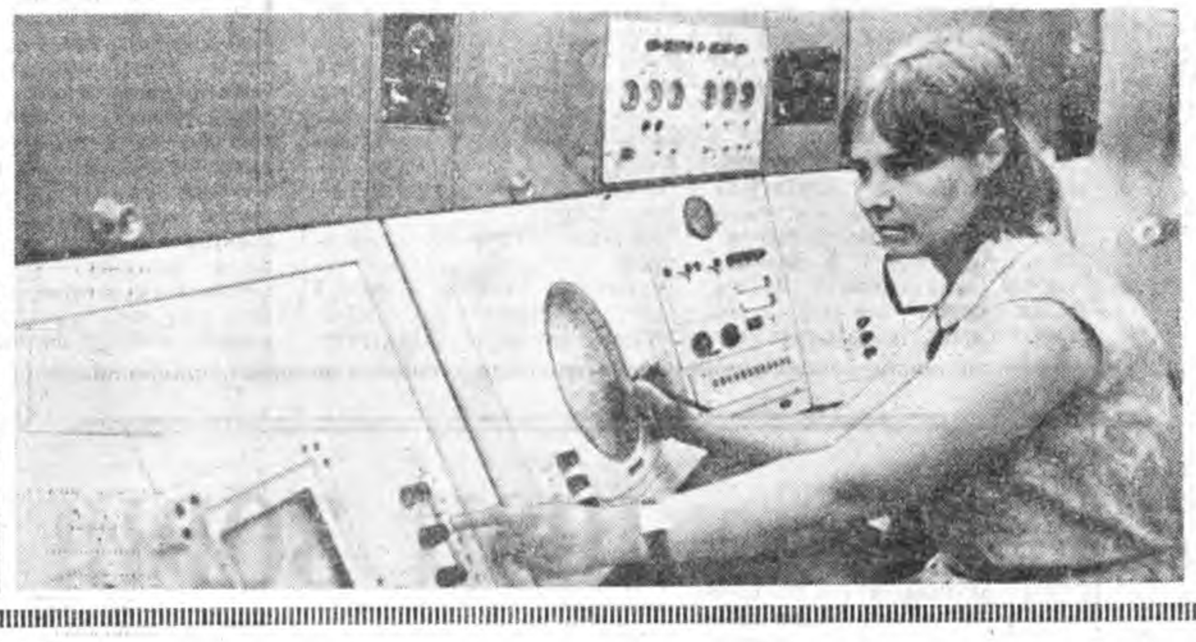
Полевой станууд, малшадай байрануудые заһабарилхада шухала барилгын хэрэгсэл — үүдэн, рама, палаахын модон мүнөө манда элбэгээр бэлдэгдэжэ байна.

Комбинаднай энэ жэл нэдондонойхидо орходоо түсэб даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, яһала амжалтатайгаар табан жэлэй түрүүшын онииe дабажа байна гэжэ тэмдэглэхэ шухала гэжэ һананаб. Хахад жэлэй дүнгөөр сэбэр олзо оршо абаха даалгабаряа үлүүлээбди. Гэхэ зуура, түсэб түсэбөөрөө юумэ бэзэ, харин манай зайлашагүй гол зорилго гэхэдэ, улад зоной, нэн түрүүндэ таряалан, сабшалан дээрэ, мал ажалда хүдэлжэ ябагшадые өөһэдынгөө зүгһөө шадаал һаа һайнаар хангаха хэрэг болоно. Эбтэй эетэй манай коллектив энэ зорилгоёо саашадаашье гүйсэд бэелүүлхые бүхы хүсөөрөө оролдохо байна.

САГАЙ УЛАРИЛ ШЭНЖЭЛДЭГ ТҮБЭЙ ГАЗАР

САГАЙ УЛАРИЛ шэнжэлдэг түбэй газар Ленинградта бии юм. Тэрэ уларил шэнжэлхэ мүнөөнэй шэб шэнэ түхеэрэлгэнүүдээр хангагданхай. Энэ түбэй газарай нарин нягта ажалай ашаар ороноймнай заха булангуудта байрлаhан бюронууд тобшо мэдээсэлнүүдые абажа байдаг.

Радиолакационно бүлэгэй инженер Людмила Казанская хүтэлэн жолоодолгын оньhон түхеэрэлгын дэргэдэ.

●

САГАЙ УЛАРИЛ үдэр hүнигүй адаглан хаража байдаг, гол мүрэнэй болон далайн үер тухай саг үргэлжэ мэдээсэдэг 11 мянган станци болон постнууд Советскэ Союзай газар дайда дээрэ хүдэлдэг юм. Адаглан хараха, элдэб тоо баримтануудые шэнжэлэн суглуулха янза бүриин зүйлнүүдээр зэбсэгжэhэн олон тоото мэргэжэлтэд арадай ажахынуудта сагай уларил тухай уридшалан мэдээсэхын тулада бэлэдхэл хэжэ байдаг. Байгаалиин аюулта үзэгдэлнүүдэй болохоёо байhан тухай сагай уларил шэнжэлэгшэдэй болзор соонь мэдээсэhэнэй ашаар хэдэн зуун миллион түхэригэй материальна баялиг байгаалиин аюулhaa хамгаалагдана.

Сагай уларил шэнжэлхэ арга таhалгаряагүй hайжаруулагдажа байдаг. Уларил [тухай] мэдээсэжэ байдаг түбэй газар Ленинградта орон доторнай түрүүшынхеэ байгуулагдаhан юм. Городой, областиин элдэб эмхи зургаануудта, предприятинуудта гидрометеорологическа яаралтай мэдээсэлнүүдые энэ түб үдэр бүри эльгээдэг. Ленинградта сагай уларил үргэлжэ хубилжа бай[на]. Тиимэhээ сагай уларилhaa дулдыдуулжа, [ба]рилгын эмхи зургаанууд, холодильна комби[нат]дууд, спортын бүлгэмүүд ажалайнгаа гури[мые] хубилгадаг.

Ленинград хотын, мүн областиин, ороной [хой]лон Европын городуудай, мүн баhа Хара, Б[ал]тиин далайнуудай сагай уларил тухай мэдээ[сэл] радиогоор гү, али телефоноор абажа боло[хо]. Тиихэдээ телефоной зохихо номер абажа, ав[то]информаторай харюусахые шагнаха хэрэгтэй.

Городой элдэб районуудай сагай уларил[ые] үүлэнэй байгуулалтые, хаана бороогой ор[о]байhые, хүйтэн халуунние, хаанаhaa hалхин үлеэhые шэнжэлдэг хүдэлмэри Ленинградай [са]гай уларил мэдээсэдэг түбэй газарта мүн лэ [ү]гэргэгдэдэг. Энэ хүдэлмэри хэхын тулада мү[нөө] үеын метеорологическа түхеэрэлгэ түбэй газар[та] бии юм. «Лагуна» гэжэ оньhожоруулагдамал метеорологическа станци температура, агаар[ай] шииг нойто, тэрэнэй дараса, hалхинай шаг[...] шэнжэлэн үзөөд, үрэ дүнгыень сагай уларил ш[энжэ]лдэг бюродо дамжуулдаг. (ТАСС).

УЛАСХООРОНДЫН КОНГРЕССТЭ ХАБААДАХАНЬ

Дэлхэйн зүгышэдэй 23-дахи конгресс манай ороной ниислэл Москва хотодо түрүүшынхеэ августын 27-hoo сентябриин 2 болотор хүдэлхэ хараатай. Иимэ конгресс хоёр жэл соо нэгэ удаа зарлагдадаг байна. Һүүлэй 22-дохи конгресс Германиин Федеративна Республикада 1969 ондо болоhон.

Орон доторнай түрүүшынхеэ болохоёо байhан конгрессто манай республикын хоёр түлөөлэгшэд хабаадалсахань. Эдэмнай Буряадай зүгын совхозуудай трестын директор Н. В. Молчанов болон зүгышэн А. П. Филонов гэгшэд болоно.

Республикымнай түрүү зүгышэн Анатолий Павлович Филонов тухай хэдэн үгэ хэлээ. Тэрэ 1962 ондо 10-дахи класс дүүргээд, зүгы харагшаар «Облепиховый» совхоздоо хүдэлжэ эхилhэн намтартай. Тиихэ зуураа, Киев хотын нэгэ жэлэй курса заочноор дүүргэhэн байна.

Он жэлэй ошохо бүри Анатолий Филонов дүй дүршэлөө арьбадхажа, республикынгаа зүгышэдэй дунда мэдээжэ хүн болоо. Тэрэ зүгын нэгэ бүлэ бүриhөө жэлдээ 60-haa 90 килограмм хүрэтэр мёд суглуулна. Энэнь тэрэнэй түсэбтэ 50 килограммые холо үлүүлнэ бшуу.

Социалис мүрысөөндэ ходо түрүү ябадаг зүгышэн А. Филонов «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн, СССР-эй хүдөө ажахын туйлалтануудай выставкэдэ 1966, 1970 онуудта хабаадалсаhан байна. Һайн шапартай мёд суглуулха зуураа, түсэбөө үлүүлэн дүүргэдэг. А. П. Филонов Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын зүгhөө нэгэнтэ бэшэ Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байха юм.

Хаража байhан 107 бүлэ зүгыhөө нүхэр Филонов 3800 килограмм мёд байгша ондо суглуулха түсэбтэй. Мүнөө тэрэ 3409-ыень суглууланхай, амжалтатай ажаллажа байна.

Коммунист Филонов шэнэhи оролдосотой зүгышэд республика доторнай олон юм. Тэдэнэрэй эршэтэ ажалай ашаар манай трест 1970 оной социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын зүгын ажалай управлениин дамжуулгын Улаан туг болон түрүүшын мүнгэн шанда хүртөө бэлэй.

Б. ДОРЖИЕВ,
Буряадай зүгын совхозуудай трестын главна зоотехник.

Барилгашад бэлэг бариба

Прибайкалиин аймагай түб Турунтаево hууринда ехэ баяр наадан болобо. Нютагайнь таатай зохид газарта ехэ барилга эхилэнхэй. Тэдэнэй дунда гостиница, комбинат, универмаг гэхэ мэтэ бодожо байна. Тус барилгые голлон бодхоогдоhон хүшөө бүришье үнгэ шарай оруулhандал үзэгдэдэг. Барилгын бүхэли ансамбль cooho аймагай хоёр дабхар соёлой байшан онсо илгардаг юм. Тэрэнэй барилга дүүрэжэ, гоё hайхан байшан ашаглалгада үгтэбэ.

Хүдөө нютагта ажаhуугшадта соёлой шэнэ байшан ехэл бэлэг болодог. Тиимэhээ Турунтаево тосхоной ажалшадай баярлаhаниинь шье гайхалтай бэшэ.

Хүн зон олон. Хүлгэнги. Аймагай гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бахаев нэрьемэ удаан альга ташалга доро улаан лентэ хайшална. Удаань ород арадай национальна костюм үмдэhэн зургаан залуухан басагад соёлой байшангай үүдэ үргэнөөр сэлин, сугларагшадай орохыень дурадхана.

Байшангай 2-дохи дабхарта тусгаар таhагууд бии. Наада табигшадай бэеэ шэмэглэхэ, нюураа гоёохын тула түхеэрэгдэhэн таhагай нэгэ ханань шэл юм. Зэргэлhэн таhагууд соонь хоорой болон хатар нааданай кружогууд хүдэлмэрилхөөр хараалагданхай.

— Ёhoop лэ юумэн бүтэбэ гээшэ даа. Найдамтай гарта, залуушуулда тушаагдаба. Теэд тэдэмнай ашыень харюулха зон ааб даа, — гэжэ наhатайшаг эхэнэр харагшадай дундаhaa дуугараадхина.

Фойе соонь оркестрэй булан түхеэрэгдэнхэй. Залынь hарүүл, уужам. 300 гаран hууритай. Сценэ баhал ехэ даа, хатар наада сахилгаан түргөөр хатаржал бай гэмэ.

КПСС-эй Прибайкалиин райкомой секретарь С. Б. Машкин баяр ёhололой үгэ хэлэхэ зуураа, 173-дахи оньhожоруулагдамал колонныи хүдэлмэришэдтэ үнэтэ бэлэгүүд болон дурасхаалай тэмдэгүүдые барюулба. Соёлой байшангай директор А. Рычко гэгшэдэ барилгашад байшангайнь түлхюур батаар адхуулба.

Һүүлээрнь шефүүдэй — авиазаводой уран hайханай бүлгэмэй гэшүүдэй концерт хаража, Турунтаево тосхоной ажалшад ехэтэ баясаба. Хатар наадан, дуу зугаа, элдэб наадан соёлой шэнэ байшан соо удаан үргэлжэлөө hэн.

П. ГРИГОРЬЕВ.

Буряадай эрдэмтэдэй айлшан

Орон дотороо, хилын саанашье мэдээжэ болоhон совет социологууд — Тартусска университедэй профессор Юло Вооглайд, СССР-эй Наукануудай академиин Ленинградай философиин институдай ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ Андрей Николаевич Алексеев гэгшэд ниитын эрдэмэй Буряадай институдай социологиин секторэй айлшад болобо.

Эдэ эрдэмтэд орон дотороо арад зоной иишэ тиишээ зөөдэг асуудал шэнжэлдэг юм. Тиимэhээ эдэнэр Бур[яад] ороной хүн зонтой уу[лзаа]. Жэшээнь, Байгалай заг[а]шадтай, Хандагатайн м[ал]шодтой, Тарбагатайн та[ри]шадтай эдэнэр уулз[аа] байна.

Манай республикада а[жа]hуудаг буряад, шэмэ[й] ород зоной ажабайдал[ай] хэдэг ажал хүдэлмэрит[эй] танилсаhан, ехээр hони[рхо]hон байна.

В. НИМБУ[...]
Буряадай филиалай ниит[ын] эрдэмэй институ[дай] хүдэлмэрилэг[шэ].

ХОНИШО[...]НОЙ БАЯ[...]

ХОРИ. Хүрбын совхо[зой] түрүү хонишон Р. Н. Н[ур]махметов арадай ажа[хын] туйлалтануудай выста[вкэ]дэ ошохо түлөөhэгүй пу[...] коор шагнагдажа, урма[тай] баярлаба.

Республикынгаа түрүү [хо]нишод-зууtanай зүблөө[н]hая хабаадаhан Р. Нурма[х]метов КПСС-эй обко[мой] бюрогой болон Буряа[дай] АССР-эй Министрнүү[дэй] Соведэй Хүндэлэлэй г[ра]мотаар шагнагдаа.

Жэшээтэ ажалаараа [...] гарhан хонишодой нэгэн [нү]хэр Нурмахметов Ула[ан-] Үдэhөө ехэл омогтой [...] хюун бусаба. Өөрын[гөө] ажахын болон отарын[гаа] хонишодтой уулзаха з[уу]раа, зүблөөндэ хэлсэ[гдэhэн] асуудалнууд, тэндэ уул[заhан] hан, хөөрэлдэhэн хүн[үү]дэйнгээ ажалайнь дүй д[үр]шэл тухай нүхэдтөө хөө[рэ]жэ үгөө.

А. БАБУШКИН

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

ГДР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИ

БЕРЛИН. (ТАСС). Баруун Берлинэй асуудалаар дүрбэн гүрэнэй элшэн сайдуудай хэлсээнэй проектые ГДР-эй Министрнүүдэй Совет өөрынгөө заседани дээрэ августын 24-дэ зүбшэн хэлсээ. Бүхы проект ба тэрэнэй удха шанар тухай ГДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр тайлбари үгөө.

Баруун Берлин тушаа хэлсээ хэхэдээ, дүрбэн гүрэнэй элшэн сайдууд үгэеэ ойлголсожо шадаа гээд Министрнүүдэй Совет hаналаа хананrяар тэмдэглэhэн байна. Энэ үгэеэ ойлголсолго Европын түбтэхи шахардуу шанга байдал hуларуулгада туhалха. Тиихэдээ Министрнүүдэй Совет хадаа СССР-эй правительствын амгалан ёhоной политика эсэшэ сусашагүйгөөр бэелүүлдэг байhанда тусгаар ехэ сэгнэлтэ үгөө. Энэ политика хадаа хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэhэндэ ехээр туhалhан байна. Удаан сагай хэлсээнэй дүнгүүд хадаа СССР-эй гадаадын политикын амжалтатай байhые харуулна. Эдэ дүнгүүд ГДР-тэ, дэлхэйн социалис гүрэнүүдэй, эб найрамдалай, шахардуу шанга байдал hуларуулхын түлөө тэмсэдэг бүхы хүсэнүүдэй, тэрэ тоодо ФРГ-дэхи хүсэнүүдэй зүбшэн бэелүүлдэг гадаадын политикада ехэ удха шанартай.

Баруун Берлинэй асуудалаар Советскэ Союзтай хүсэд нэгэн hаналтай байhан дээрэhээ үгэеэ ойлголсолгые бэелүүлгэдэ ГДР-эй туhа нэмэри оруулхын тулада хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн байhан тухайгаа Министрнүүдэй Совет онсолон тэмдэглээ. ГДР-эй аша туhада хүсэд тааруугаар үгэеэ ойлголсоhонойнь түлөө СССР-тэ ГДР-эй Министрнүүдэй Совет баясхалан хүргөө.

Ольстертохи байдал шахардуу шанга зангаараа

ЛОНДОН. (ТАСС). Хойто Ирландиин ниислэл Белфастдахи байдал шахардуу шанга зангаараа. Хэмэл бомбонуудай город соо бүхэли hүниин турша соо тэhэрхэнь дуулдаа, Пресс Ассошиэйшн агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, городой районуудай нэгэндэ августын 25-най үглөөгүүр Англиин эзэмдэлгын сэрэгэй харуултай буудалдаан болоо.

Онсо эрхэ түлөөлэлгэ тухай хуули Ольстерой засагаархидай гаргаhан августын 9-hөө хойшо хүн зоной ба Англиин сэрэгүүдэй хоорондо тулалдаануудай болоходо 30 хүн алуулаа, гражданска эрхын түлөө хэдэн зуун тэмсэлшэд түрмэдэ хаагдаа. 10 мянга гаран хүн, гол түлэб эхэнэрнүүд, үбгэд ба үхибүүд полициинхидэй ба Англиин армиин хашалта хэhээлтэhээ бэеэ абархын тулада гэр байраяа орхёод, хүршэ Ирландиин хилые дабан гараха зэргэтэй болоhон байна.

ЗАГАҺАНАЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ХҮГЖЭЛТЭ

КОЛОМБО. (ТАСС). Өөрынгөө загаhа барилгын промышленностиие хүгжөөхын тулада Цейлоной правительство эршэтэй хүсэлэл оролдолго гаргана.

Энэ зорилго шиидхэхын тулада абтадаг хэмжээнүүд гэхэдэ, загаhа барилгын флот үргэдхэгдэхэ ба шэнэдхэгдэхэ, загаhа барилгын хэдэн порт hэльбэн заhагдаха байна.

Загаhа барилгын промышленностиие бэхижүүлхэ асуудалнуудаар тусхай семинарай Коломбодо нээгдэхэдэ, загаhа барилгын министр Джордж Раджапаксе үгэ хэлээ. Энэ оролдолгоёо бэелүүлгэдэнь Цейлоной правительствада Советскэ Союз, бусад социалис оронууд ехэ туhаламжа үзүүлнэ гээд министр заагаа. «Далай соо загаhа барилга эмхидхэлгэдэнь Цейлондо туhаламжа үзүүлхэ тухай совет-цейлон хэлсээн үнгэрэгшэ неделидэ баталагдаа. Энэ хэлсээн илангаяа шухала үүргэ дүүргэхэ байна» гээд министр онсолон тэмдэглэhэн байна.

Шэнэ научна центр

СОФИ. ((ТАСС). Социалис оронуудай экономическа, научно-техническэ харилсаа холбоондо ороной хабаадалсаха асуудалнуудые шэнжэлхын тулада шэнэ научна центр Болгарида байгуулагдаа. Энэ хадаа социалис экономическа нэгэдэлэй асуудалнуудаар научно-шэнжэлэлгын институт болоно. Тэрэнэй зургаан секци СССР-эй Наукануудай академиин дэлхэйн социалис оронуудай экономикын институдтай, бусад социалис оронуудай иимэ институдуудтай нягта холбоотойгоор хүдэлмэрилхэ юм.

ЗЭБСЭГТЭ ТУЛАЛДААН

ДАР-эс-САЛАМ. Хилэ шадарай Мутукула тосхондо дүтэлэг Танзаниин ба Угандын сэрэгүүдэй хоорондо зэбсэгтэ тулалдаан августын 24-дэ болоо. Энээн тухай Танзаниин гүрэнэй министр Эдвард Сокоине эндэ болоhон пресс-конференци дээрэ мэдээсээ. Угандын бүлэг солдадуудай Танзаниин хилые дабаад, Танзаниин хилын харуулшадаар баригдаhанай hүүлээр буудалдаан эхилээ гэжэ тэрэ тэмдэглэhэн байна. Тэрэнэй hүүлээр Угандын танкнууд артиллериин буудалгаар дэмжэгдэн, Танзаниин газар дээрэ орооод, тосхониие буудаа.

Мальтада баалалта хэгдэhээр

ЛОНДОН. (ТАСС). Арал дээрэ өөрынгөө зэбсэгтэ хүсэнүүдые үлөөхэ hэдэлгэ гаргахадаа, Англиин стратегүүд Мальтада баалалта хэхэ hэдэлгэhээ арсанагүй. Ла-Валеттаhaa Рейтер агентствын мэдээсэhэнэй ёhoop, Англиин «Норфолк» гэжэ эсминец субботодо ерэхээр хүлеэгдэнэ. Тэрэнэй hүүлээр Англиин ПВО-гой «Леопард» гэжэ харуулай корабль ерэхэ байна.

Мальта тушаа нэгэн адли хараа бодол баримталхын тулада НАТО-гой талаар өөhэдынгөө ханинартай Англи саг үргэлжын зүбшэлнүүдые Брюссельдэ хэдэг гээд Англиин МИД-эй түлөөлэгшэ мэдүүлээ.

«Гаминес» — Колумбида харууhагүй үлэhэн үхибүүдые иигэжэ нэрлэдэг. Харууhагүй үлэhэн олон мянган үхибүүд Богото хотын үйлсэ гудамжануудаар зайжа ябадаг юм. Хоолойгоо тэжээхын тулада тэдэнэр хүнүүдэй хубсаhа хунар, гутал арилган сэбэрлэхэ, машинаhaa ашаа буулгаха ушартай болоошье haa, үлэсхэлэн байдалда орожо, хулгайшье хэдэг байха юм. Үсөөхэн хүнүүд эдэ үхибүүдтэ анхаралаа хандуулна. Жэшээлхэдэ, дүй дүршэлтэй багша Хилма Кастельянос үхибүүдые суглуулжа, тэдээндэ үзэг бэшэг заадаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Колумбиин «Тьемпо» газетэдэ толилогдон барлагдаhан гэрэл зурагта Хилмын хэшээл үнгэргэжэ байхыень харанат.

ТАСС-ай фотохронико.

Президент үгэ хэлэбэ

САНТЬЯГО. (ТАСС). Чилиин президент Сальвадор Альенде Антофагаста городой хүн зоной ехэ митинг дээрэ үгэ хэлээ. Эквадорто албанай хэрэгээр, хани ёhoop айлшалжа ошоходоо тэрэ тус городто хүрэhэн байна.

Латиин Америкэдэ болоhон hүүлшын ушарнуудта тогтоходоо, Сальвадор Альенде иигэжэ хэлээ: «Манай түби дээрэ боложо байhан ушарнуудаар бидэнэр hонирхонобди, Латиин Америкын зарим оронуудта боложо байhан уршагта ушарнууд манай hанаа зобооно. Зүгөөр бидэнэр арадай нэгэдэлэй hанал бодол газаашань тараадаггүйбди. Чилиин революциие ондоо тээшэнь дэлгэрүүлдэггүйбди. Ушарынь хадаа, орон бүхэн имагтал өөрынгөө замаар хүгжэхэ ёhотой. Нацинуудай өөhэдыгөө тодорхойлхын түлөө, хуби заяагаа арад бүхэнэй өөhэдөө шиидхэхэ эрхын түлөө бидэнэр тэмсэдэг байнабди».

Засагые гартаа абаhанhaa хойшонхи 10 hарын турша соо арадай нэгэдэлэй правительствын туйлаhан амжалтанууд тухай президент өөрынгөө үгэ соо дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлээ.

ФУТБОЛ
ҺУУРИНУУДАА ҺЭЛГЭБЭ

Зоно соогоо түрүү hууриин түлөө наадажа ябаhан футболистнуудай дунда ээлжээтэ—хорин зургаадахи наадан Сибирь болон Алас-Дурна[...]гэй хото городуудаар августын 24-дэ үнгэргэгдэбэ. Нааданай дүн хаража үзэхэдэ, эндэ мурысөөнэй таблицада түрүү hуури эзэлжэ ябаhан хэдэн командануд hууринуудаа hэлгэhэн байна. Жэшээнь, хэдэн нааданай туршада уулзалга бүхэнөө эрхимээр үнгэргэжэ, түрүү hуури эзэлжэ ябаhан Красноярскын футболистнууд хабаровскынхидта 1:0 тоотойгоор шүүгдэжэ, гурбадахи hуурида түригдэшоо. Мүрысөөнэй таблицые Семипалатинскын «Спартак» команда толгойлбо. Эдэнэр өөрынгөө стадион дээрэ «Иртыш» командатай наадахадаа, айлшадаа 3:0 гэhэн тоотойгоор шүүhэн байха юм. Тиихэдэ 46 очкотой болоод ябаhан Томскын футболистнууд Павлодарай «Трактор» командые 1:0 тоотойгоор шүүгээшье haa, тэрэл — [...]дүрбэдэхи hууридаа үлэбэ. Юуб гэхэдэ, гурбадахи hуурида гараhан «Автомобилист» сохижо оруулhан бүмбэгынгөө тоогоор эдэнэрhээ булюу байшоо.

Өөрынгөө стадион дээрэ наадахадаа, Ангарскын футболистнуудые 2:0 тоотойгоор шүүhэн Благовещенскын «Амур» команда аяар гурба hуури [illegible] дабшажа, манай «Сэлэнгэ» командын урда дахин гараба. «Сэлэнгын» футболистнууд Шэтын командатай 0:0 тоотойгоор тэнсэhэнэй удаа, нэгэ hуури гэдэргээ сухариhан байна. Удаадахи hууринуудта гараhан бусад командануудай наадан иимэ тоотойгоор дүүрэбэ: «Луч» (Владивосток) — «Динамо» (Барнаул) — 2:1, «Сахалин (Южно-Сахалинск) — «Металлург» (Новокузнецк) — 2:1, «Восток» (Усть-Каменогорск) — «Зауралец» (Кур[ган]) — 0:0, «Динамо» (Целиноград) — «Дзержинец» (Новосибирск) — 1:0, «Вулкан» (Петропавловск-Камчатский) — «Аэрофлот» (Эрхүү) — 0:0.

Уншагшадай анхаралда командануудай хэдыдэхи hуури эзэлhэн тухай таблица доро толилогдобо.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ	Очко
1. «Спартак» Семип.	26	14	6	6	35—24+11	48
2. СКА Хабаровск	26	13	9	4	23—13+10	48
3. «Автомобилист» Кр.	26	14	4	8	49—23+26	46
4. «Томлес» Томск	25	13	7	5	27—15+12	46
5. «Амур» Благ.	26	11	10	5	27—15+12	43
6. СКА Шэтэ	26	12	6	8	28—18+10	42
7. «Иртыш» Омск	25	12	6	7	30—21+9	42
8. «Сэлэнгэ» У-Үдэ	26	10	11	5	28—18+10	41
9. «Луч» Владивос.	26	10	11	5	26—19+7	41
10. «Старт» Ангарск	26	8	10	8	19—16+3	34
11. «Восток» У-Камен.	26	8	10	8	21—20+1	34
12. «Динамо» Целин.	26	9	7	10	26—36—10	34
13. «Аэрофлот» Эрхүү	26	9	5	12	18—30—12	32
14. «Сахалин» Ю-Сах.	26	7	10	9	17—27—10	31
15. «Динамо» Барнаул	26	7	7	12	31—35—4	28
16. «Трактор» Павлодар	26	5	10	11	25—29—04	25
17. «Дзержинец» Новосиб.	25	7	4	14	20—30—10	25
18. «Металлург» Ново.	26	5	9	12	21—37—16	24
19. «Зауралец» Курган	25	3	10	12	18—34—16	19
20. «Вулкан» П-Камчат.	26	0	10	16	9—36—27	10

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаhанда: «Х[...] ажалай гол кампани» гэhэн [...]рүү бэшэг. «Бултадаа ургаса [ху]ряалгада хабаадана» — [...] хөөрэлдөөн. И. Бурмистр[ов] «Монсогоршье ороohо гээхэ[...]» гэhэн статья.

Хоёрдохи хуудаhанда: В. [...]мовагай статья. Партийна а[...] байдал тухай тобшо мэдэ[эсэл]нүүд. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаhанда: К. [...]нэй «Хүнүүд зоримгойгоор [...]бажа гараа» гэhэн очерк. Х[илын] саанаhaa абтаhан ТАСС-ай [мэ]дээсэлнүүд.

Дүрбэдэхи хуудаhанда: [...] нютагай hонинууд. Спорт.

ЗЭНХИР ЭКРАН

МОСКВА ХАРУУЛНА:

18.55 — орон доторхи hо[нинууд]. 19.10 — «Белая земля» гэ[hэн] уран hайханай телевизион[на] фильмын 3-дахи серинь. 20.[...] — «Вечерние мелодии» гэ[hэн] дамжуулга. 21.10 — «Уул[за]га» гэhэн телевизор харагша[дай] бэшэгүүдтэ харюу.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА:

22.00 — телепанорама. 22.[...] — «Сэлэнгэ» гэhэн телевизион[на] журнал. 23.00 — концерт.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Н-03610. Заказ № 104[...]